

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

**Studijní obor
(kombinace):** Penitenciární péče

**Domácí násilí
Domestic Violence**

Bakalářská práce: 09–FP–KSS– 4071

Autor:

Vlasta Suchánková

Podpis:

.....

Adresa:

Rumjancevova 94

460 01 Liberec 1

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
85	11	2	10	31	9 + 1CD

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Vlasta Suchánková
adresa: Rumjancevova 94/21A, 460 01 Liberec 1
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Domácí násilí**
Název BP v angličtině: **Domestic Violence**
Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková
Konzultant:
Termín odevzdání: 15. 4. 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 20. 3. 2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): _____

Datum: _____

Podpis: _____

Název BP: DOMÁCÍ NÁSILÍ

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková

Podpis:

Cíl: Zjistit situaci v oblasti případů tzv. domácího násilí v ČR, v Libereckém kraji před a po účinnosti nové právní úpravy; činnost Intervenčních center a možnosti a formy pomoci obětem domácího násilí; zákonné možnosti samotných pachatelů domácího násilí (před a po účinnosti nové právní úpravy)

Požadavky: Jaká je situace v oblasti případů domácího násilí v ČR, v Libereckém kraji před a po účinnosti nové právní úpravy? Jaká je činnost Intervenčních center a jaké možnosti a formy pomoci nabízí obětem domácího násilí? Jaké má povinnosti pachatel domácího násilí v souvislosti s novou právní úpravou?

Metody: Studium spisové dokumentace, studium statistik

Literatura: Bednářová, Z. Pomoc obětem domácího násilí a jejich dětem. Sociální politika 2000
Bednářová, Z. Domácí násilí. Manuál ke kurzům. 2003
Kacafírková, M. Domácí násilí. Právo a rodina. 2002
Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179/2006: Manuál k postupu policistů v případech domácího násilí. 2006
zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
zákon č. 135/2006 Sb., o Policii ČR

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 14. 04. 2010

Vlasta Suchánková

Poděkování:

Děkuji své vedoucí bakalářské práce, Mgr. Květuši Slukové, za její cenné připomínky, vstřícnost, ochotu a profesionalitu, s níž mě vedla při tvorbě této bakalářské práce. Poděkování patří také Mgr. Ivo Brátovi, řediteli Intervenčního centra Libereckého kraje, za čas, který mi věnoval, za poskytnutí podkladů i za cenné podněty a rady.

Poděkování patří v neposlední řadě i mé rodině. Děkuji za trpělivost a pochopení, kterou se mnou měla nejen při přípravě této práce, ale po celou dobu mého studia.

Anotace:

Moje bakalářská práce pojednává o závažném problému společnosti, a to domácím násilí, které se v poslední době stalo velmi sledovanou a medializovanou tematikou.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a empirickou část. První zmiňovaná se zabývá vysvětlením pojmu domácího násilí, hlavními znaky, druhy, příčinami. Popsán je také legislativní rámec, který souvisí s danou problematikou a přibližuje hlavní změny, k nimž došlo v průběhu posledních let. Zmíněna je i právní kvalifikace činů souvisejících s domácím násilím, a to jak ve starém trestním zákoně (z.č. 140/1961), tak i v novele trestního zákoníku, která platí od 1. ledna tohoto roku. Pisatelka v práci popisuje systém ochrany proti domácímu násilí a vyzdvihuje velmi důležitou roli intervenčních center (jejich činnost a formy pomoci obětem domácího násilí). Bakalářská práce poukazuje také na to, že domácí násilí působí i na děti, které jsou mnohdy rovněž v pozici oběti. A v neposlední řadě se v této první části hovoří o násilné osobě, zejména jeho osobnosti.

Druhá, praktická část, je výzkumným šetřením. Pisatelka analyzuje dvouleté období (2007 – 2009), kdy bylo již legislativně zakomponováno a implementováno preventivní opatření – institut vykázání, které týraným obětem přinesl naději na vyřešení jejich zdánlivě neřešitelné situace. Pisatelka uvádí statistická data a výstupy související s případy domácího násilí v celé České republice a data následně vztahuje pouze k Libereckému kraji a k činnosti Intervenčního centra v tomto kraji. Získaná data doprovází komentářem k vývoji situace i vysvětlením, proč mají počty případů vzestupnou tendenci. Statistická data podpořila také konkrétními případy domácího násilí a v závěru shrnula, zda přijetí nových legislativních úprav bylo dobrým krokem ve vztahu k obětem domácího násilí, tedy zda je institut přínosem a zda se osvědčil. V úplném závěru navrhla opatření, která by mohla být pojímána jako příklady dobré praxe v souvislosti s domácím násilím a participací intervenčních center a Policie ČR.

Klíčová slova: domácí násilí, vykázání, ohrožená osoba, oběť, intervenční centrum, Policie ČR

Annotation

My final paper treats of serious problem in society called home violence, which has happened one of the most monitored and promoted topic in different kinds of media in recent time.

My paper is divided into two parts, theoretical and practical. First mentioned part is about explanation of the term home violence and its major features, kinds and causes of this behavior. Legislative framework relating to this problem which is describing the main changes that have occurred in recent time is also added to this part. There is a mention about legal competence of acts relating to home violence, which was accepted in January 1, this year. The writer of this paper is describing home violence protection system, she is highlighting very important role of intervention centers (their activities, forms of aid to victims of home violence). Moreover the final paper adverts to the fact that home violence also affects children who are often in the roles of victims. Last but not least in this first part there are comments about the typical features of personality who behaves in this violent way.

Second, practical part, is a research investigation. The writer analyzed the period of time from the year 2007 to 2009 when the preventative measure called institute of expulsion was legislatively admitted and implemented. It brought some hope to bullying victims for solving their seemingly inextricable situation. There is also shown a statistical information related to cases of home violence across the whole Czech Republic. Then she relates to situation in Liberec region and activities of Interventional centers in this region. Along with gained

information there are comments about development of the whole situation and explanation why there is a rising trend in number of cases of home violent. For better illustration there are particular descriptions of home violence and in the close she summaries, if that passing of new legislative corrections was the right step in relation to victims of home violence and whether the institute is beneficial and proved its worth. At the end of this paper the writer suggests some measures which could been shown as some good examples in context of home violence and participation of interventional centers and Police CR.

Keywords: Domestic violence, expulsion, vulnerable person, victim, intervention centre, police

Annotation:

Meine Bachelorarbeit behandelt ein belangvolles Problem der heutigen Gesselschaft und zwar die Hausgewalt, die zu der sehr beobachteten und erörterten Thematik in der letzten Zeit gehört.

Die Arbeit ist in zwei Teilen - theoretische und praktische eingeteilt. Der erste Teil beschäftigt sich mit der Erläuterung des Begriffs „die Hausgewalt“, weiter mit ihren Hauptmerkmalen, Arten und Gründen. Auch der Legislativerahmen wird beschrieben, der mit der gegebenen Problematik zusammenhängt und die Hauptänderungen, zu den es im Verlauf der letzten Jahre kamm, näher bringt. Die Rechtsqualifikation der Taten, die mit der Hausgewalt zusammenhängen, wird auch in diserer Arbeit erwähnt, und als auch im alten Strafgesetz (Ges.Nr. 140/1961), sowohl in der Strafgesetzbuch-Novelle, die seit dem 1. Januar dieses Jahres gültig ist. Die Verfasserin beschreibt in ihrer Arbeit das System des Schutzes gegen die Hausgewalt und hebt die sehr wichtige Rolle von Interventionszentren (ihre Tätigkeit und die Hilfsformen an Opfer der Hausgewalt) auf. Diese Bachelorarbeit hindeutet auch darauf, dass die häusliche Gewalt auf die Kinder, die oft gleichfalls in der Stellung der Opfer sind, einwirkt. In diesem ersten Teil spricht man auch über die Person des Aggressors - vor allem über seine Personalität.

Der zweite praktische Teil besteht aus der Forschungsbeobachtung. Die Verfasserin analysiert die Periode der zwei Jahre (von 2007 bis 2009), in der die Vorbeugungsmaßnahme - das Institut des Ausweisens, das den misshandelten Opfern die Hoffnung auf die wohlwollende Lösung ihrer scheinbar unlösbaren Situation, schon mit der Hilfe der Legislative eingebaut und implementiert war. Die Schreiberin gibt statistische Unterlagen und Umstände, die mit den Fällen der häuslichen Gewalt in der ganzen Tschechischen Republik zusammenhängen, an. Diese Unterlagen führt sie nur auf Region Liberec und auf die Tätigkeit des Interventionszentrum in dieser Region zurück. Die statistische Daten unterstützte die Autorin mit den konkreten Fällen der Hausgewalt. Am Ende dieses Teiles fasste sie zusammen, ob die Aufnahme der neuen Gesetzgebungsabänderungen ein guter Schritt im Bezug auf die Opfer der häuslichen Gewalt war. Sie beschäftigte sich auch mit der Frage, ob das Institut der gute Beitrag ist und er sich bewies.

Am Ende der ganzen Arbeit schlug die Autorin einige Maßnahmen, die man als Beispiele guter Praxis im Zusammenhang mit dem Hauswalt und der Partizipation der Interventionszentren und Polizei der Tschechischen Republik auffassen kann, vor.

Schlüsselwörter: Häusliche Gewalt, das Aufweisen, gefährdete Person, das Opfer, das Interventionszentr, die Polizei

Obsah

Obsah.....	7
Úvod.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 Domácí násilí - pojem.....	10
1.1 Právní rámec ochrany před domácím násilím v ČR.....	11
1.2 Klíčové znaky domácího násilí (podle Ludmily Čírtkové).....	12
1.3 Znaky domácího násilí (podle Dufkové, Zlámala).....	13
1.4 Druhy domácího násilí	14
1.4.1 Příčiny vzniku domácího násilí	15
2 Násilná osoba - charakteristika.....	16
2.1 Typologie násilné osoby.....	17
2.1.1 Typologie násilné osoby (Monson, Langhinrichsen-Rohling, 1998).....	18
2.1.2 Typologie násilné osoby (Hamberger, 1996).....	19
2.1.3 Typologie násilné osoby (APA)	20
3 Viktimologie oběti domácího násilí.....	20
4.1 Previktivní faktory	21
4.2 Vulnerabilita oběti	21
4.3 Typologie oběti	21
5 Viktimizace oběti	22
5.1 Primární viktimizace	22
5.2 Sekundární viktimizace	23
5.3 Terciární viktimizace.....	23
6 Dopad domácího násilí na děti	23
7 Domácí násilí – kriminalizace	25
7.1 Zákon o přestupcích	25
7.2 Trestní zákon – z.č. 140/1961 Sb. (do roku 2009)	26
7.2.1 Institut vykazání útočníka	28
7.3 Trestní zákoník – z.č. 40/2009 Sb., (od roku 2010)	28
7.2.2 Výklad některých pojmů	29
8 Kde hledat pomoc.....	31
8.1 Azylové domy	31
8.2 Orgány sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“).....	32
9 INTERVENČNÍ CENTRA.....	33
9.1 Základní činnosti IC	34
9.2 Principy poradenství IC.....	34
9.3 Jak požádat IC o pomoc	36
EMPIRICKÁ ČÁST	37
10 Praktická část	37
10.1 Cíle a předpoklady	37
10.2 Metody využití k šetření	37
10.2.1 Rozbor statistických dat	37
10.2.2 Šetření v Intervenčním centru	38
10.3 Popis a charakteristika zkoumaného vzorku	38
11 Výsledky rozboru statistických dat	39
11.1 Charakteristika České republiky	39
11.2 Vykázání v České republice	40

11.3	Údaje k ohroženým osobám včetně dětí	42
11.4	Ohrožené osoby, násilné osoby a druh jejich vztahu	42
11.5	Počet dětí v domácnostech s vykááním	43
11.6	Kdo nejčastěji volá o pomoc	43
12	Liberecký kraj – charakteristika	45
12.1	Vykáání v Libereckém kraji	46
12.2	Vztah mezi partnery v případech vykáání	49
12.3	Vztah mezi partnery v případech vykáání	50
12.4	Vydání předběžných opatření.....	53
12.5	Počet dětí přítomných při vykáání.....	54
12.6	Počty vykáání v přepočtu na počet obyvatel – rok 2007	56
12.7	Počty vykáání v přepočtu na počet obyvatel – rok 2008.....	57
12.8	Počty vykáání v přepočtu na počet obyvatel – rok 2009.....	58
13	Vyhodnocení předpokladů	59
14	Závěr.....	61
14.1	Navrhovaná doporučení	64
15	Seznam literatury	66
16	Přílohy	68
16.1	Příloha č. 1 Seznam Intervenčních center v ČR.....	69
16.2	Příloha č. 2 Ubytovací zařízení pro vykáané osoby v LK.....	70
16.3	Příloha č. 3 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, § 44 - § 47	71
16.4	Příloha č. 4 ZP policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykáání.....	74
16.5	Příloha č. 5 Nejbrutálnější případ domácího násilí v LK v roce 2009	78
16.6	Příloha č. 6 Výsledková místnost PČR Libereckého kraje.....	81
16.7	Příloha č. 7 Leták – Domácí násilí – Pomoc obětem	83
16.8	Příloha č. 8 Leták – Bezpečí pro dívky a ženy	84
16.9	Příloha č. 9 Leták – Intervenční centrum Libereckého kraje	85

Úvod

V 90. letech patřila Česká republika k několika evropským zemím, kde výklad pojmu „domácí násilí“ prakticky neexistoval. Problematika sice existovala, ale byla přehlížena jako něco nepodstatného a něco, co je v podstatě normální. Převažovaly tendence do takových konfliktů nezasahovat, neboť se dějí v rodině, jsou záležitostí rodiny a nikoliv široké veřejnosti.

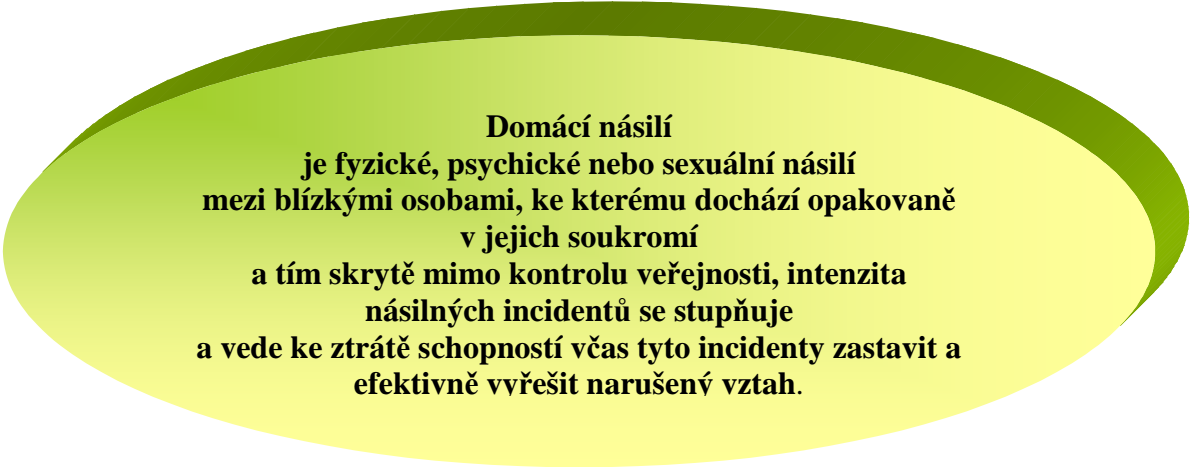
Rozsah problému s jeho tragickými důsledky, včetně vražd, sebevražd, trvalého poškození zdraví, traumat, týrání dětí, dospělých a seniorů, si uvědomovalo jen několik odborníků. Ti však ve společenském prostředí, které raději problém domácího násilí bagatelizovalo či přehlíželo, měli jen velmi málo prostředků a příležitostí, jak situaci řešit. Neochota společnosti se tímto problémem zabývat se projevovala i v absenci legislativy, chabé reflexi medií i nízké úrovni vzdělání pracovníků sociální sféry.

Jednou z organizací, která při své hlavní činnosti – pomoci obětem trestných činů, neustále na problém domácího násilí narážela a upozorňovala, byl Bílý kruh bezpečí (BKB), přičemž velmi významnou a rozhodně nezanedbatelnou roli sehrála v řešení tohoto problému prezidentka Bílého kruhu bezpečí, o.s.- Mgr. Petra Vitoušová. Díky jejím aktivitám a Alianci proti domácímu násilí například existuje v zákoně na ochranu před domácím násilím tzv. **institut vykázaní**, který dal policistům do ruky nástroj pro ochranu osob ohrožených domácím násilím a vznikla i **sít intervenčních center** pro oběti domácího násilí, která svou vytrvalostí a upozorňováním na závažnost problému přispěla svými podněty i k iniciativám, kterými se zabývaly sami zákonodárci. Díky ní byl rozšířen například katalog práv poškozených v trestním řízení. Jejím z nejvýznamnějších návrhů je zákon č. 135/2006 Sb. na ochranu před domácím násilím.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Domácí násilí - pojem

Domácí násilí je velmi obtížné definovat. Je totiž považováno za jednu z nejnebezpečnějších forem agrese, která je nejméně viditelná a kontrolovatelná, nejvíce podceňovaná a v důsledku toho velmi špatně postižitelná. Existuje tak velké množství definic, které se navzájem často liší svou šíří z hlediska forem jednání, ale především z hlediska okruhu typů obětí. Experti Bílého kruhu bezpečí, o.s. uvádí například: „Za domácí násilí jako sociálně-patologický jev se obecně považuje chování mezi partnery (i bývalými) nebo v rodině obecně, které spočívá ve fyzickém napadání, psychickém týrání, sexuálnímu zneužívání, ať už jednotlivě nebo ve vzájemné kombinaci. Jde o ovládající, nerovnoprávné a nerovnocenné zacházení jednoho člověka s druhým, ve kterém model vztahu tvoří role pronásledovatele (agresora) a role oběti“. Toto lze shrnout do následující definice:¹

**Domácí násilí
je fyzické, psychické nebo sexuální násilí
mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně
v jejich soukromí
a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita
násilných incidentů se stupňuje
a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a
efektivně vyřešit narušený vztah.**

Marie Vágnerová definuje domácí násilí jako „zneužití postavení a moci, kterou pachatel v rodině má. Projevuje se nepřiměřenými požadavky, vynucováním podřízenosti oběti a kontroly nad jejím životem. Toho je dosahováno násilím, eventuálně vyhrožováním

¹ Bílý kruh bezpečí, a.s. – Expertní skupina Aliance proti domácímu násilí

a využíváním strachu z další újmy.“² Rovněž tato autorka uvádí, že se domácí násilí odehrává v soukromí, mimo dosah veřejné kontroly.

Domácí násilí je rovněž definováno v pracovním manuálu pro policisty, kde se o domácím násilí hovoří jako o „opakovaném, dlouhodobém a stupňujícím se násilí, kterého se dopouštějí dospělí nebo mladiství na svých blízkých. Má podobu fyzického, psychického, sexuálního, ekonomického či jiného násilí, nejčastěji jejich kombinace.“³

1.1 Právní rámec ochrany před domácím násilím v ČR

Problematiku domácího násilí řeší následující právní normy.

- ⇒ Zákon č. 91/2004 Sb., novela trestního zákona, která upravuje § 215a Týráním osoby žijící ve společném bytě nebo domě.
- ⇒ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Protiprávní jednání mezi osobami blízkými, které nedosahuje typové nebezpečnosti trestného činu, lze také sankcionovat jako přestupky proti občanskému soužití.
- ⇒ Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.
- ⇒ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. V platném znění tohoto zákona je činnost intervenčních center vymezena v § 60 jako krizová pomoc, která je nabídnuta a poskytnuta osobám ohroženým domácím násilím.
- ⇒ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů
- ⇒ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád - hlavně § 76b) , ve znění pozdějších předpisů

² Vágnerová, M., „*Psychopatologie pro pomáhající profese*.“ (rozšířené a přepracované vydání), Portál, Praha 2004, ISBN 80-7178-802-3

³ Dufková, I., Zlámal, J. „*Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*“. Pracovní manuál pro Policii ČR, Praha 2005

⇒ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

⇒ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

1.2 Klíčové znaky domácího násilí (podle Ludmily Čírtkové)

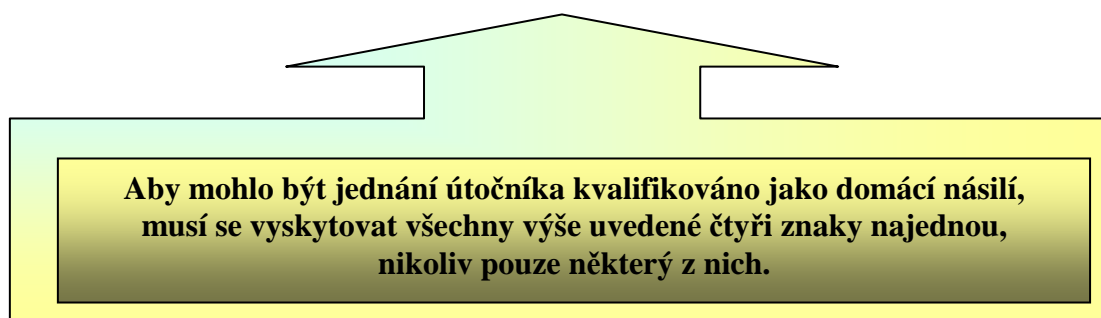
Domácí násilí nelze spatřovat nebo kvalifikovat u všech případů, kdy dojde k napadení mezi rodinnými příslušníky. Aby se jednalo o domácí násilí, musí jednání splňovat důležité znaky, které jsou rovněž legislativně upraveny. Znaky jsou čtyři, a to následující:

1. Opakování a dlouhodobost – o domácím násilí se říká, že je to násilí na „pokračování“. Tzn., že domácím násilím není jednorázový incident. Ten může být projevem začínajícího domácího násilí;

2. Eskalace, tendence ke stupňování intenzity a četnosti násilí – domácí násilí začíná zpravidla psychickým násilím, nejprve jsou útoky vedeny proti lidské důstojnosti, později proti zdraví a mohou vyústit až v útoky proti lidskému životu

3. Jasně a neměnitelné role aktérů – k násilí dochází mezi osobami ve vztahu a důležitým faktorem jsou jasné role. Vždy je jedna osoba týrána – osoba ohrožená, a druhá osoba ubližuje – osoba násilná

4. Místem, kde k násilí dochází, je společná domácnost, přesněji privát - posledním a neméně důležitým znakem je tedy neveřejnost. K násilí dochází zpravidla za zavřenými dveřmi bytu, domu, chaty - stranou společenské kontroly.⁴

⁴ Čírtková, L., Vitoušová, P. a kol., „Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů“, Vydání 1., Praha 2007, ISBN 978-80-247-2014-2

1.3 Znaky domácího násilí (podle Dufkové, Zlámala)

Místem činu je soukromí – násilná osoba na svou oběť útočí v místech, kam nedosahuje veřejná kontrola a zpravidla beze svědků, nejčastěji v soukromí bytu, domu či jinde.

Opakování násilí a dlouhodobost – domácím násilím totiž není ojedinělý a jednorázový incident, byť se závažnými následky. Domácí násilí má svou historii, dochází k němu opakovaně. Projevy domácího násilí přetrvávají i ve velmi dlouhých časových intervalech několika let. Mohou zůstat po mnoho let skryté v soukromí a skončit rodinnou tragédií. V opakování a dlouhodobosti spočívá nebezpečnost domácího násilí.

Vzrůstající intenzita násilí – domácí násilí začíná opakujícími se útoky proti lidské důstojnosti, k nim se postupně přidávají útoky proti zdraví a v konečném stádiu přejde v útoky proti lidskému životu. Ve svém počátku jednotlivé útoky v rámci domácího násilí nedosahují intenzity trestného jednání a jsou-li posuzovány izolovaně, může to vést k bagatelizaci a k přehlížení i ze strany případně zakročujících policistů. Jednotlivé incidenty při svém opakování nabývají na intenzitě. V násilném vztahu se střídají fáze klidu, agrese a usmiřování. S rozvojem domácího násilí se zmenšují fáze klidu a prodlužují se a stávají se častějšími fáze agrese.

Uplatnění moci a kontroly – postavení oběti a pachatele je nerovné a jejich role se v průběhu opakovaných incidentů nemění. Pachatel uplatňuje kontrolu nad životem oběti zejména v oblasti jejich sociálních kontaktů a v oblasti ekonomické. Násilím uplatňuje moc nad jejím každodenním životem. Domácí násilí není spor, hádka nebo rvačka, tedy události, při kterých je postavení obou stran incidentu stejné.

Vzájemná blízkost a provázanost oběti a násilné osoby – pachatel i oběť jsou, nebo si byli vzájemně blízké a důvěrné osoby. K domácímu násilí dochází uvnitř reálného partnerského vztahu mezi mužem a ženou (manželství nebo jiný podobný déle trvající vztah) nebo mezigeneračního vztahu mezi rodiči a dětmi, prarodiči žijícími ve společně obývaném bytě nebo domě.

Násilná osoba i oběť jsou citově a ekonomicky úzce spojené osoby. Mohou mít společné děti, nemovitosti, účty apod. Mají společné bydliště a mají ztíženou možnost tento

společně obývaný byt nebo dům opustit. Mohou, nebo nemusí mít vypořádány majetkoprávní záležitosti. Zejména v případě manželství pro ně platí ustanovení rodinného práva.

Složitý, ambivalentní postoj oběti k násilné osobě – oběť domácího násilí se chová jinak, než oběti poškozené cizím pachatelem. Ochota k potrestání pachatele je kolísavá. Oběti si přejí zastavit násilí, doufají v pokračující vztah bez násilí. Po násilném incidentu hledají pomoc, posléze ale mohou svůj postoj měnit. Důvodem může být psychický tlak a oprávněný strach vzhledem ke skutečnosti, že oběť nadále bydlí ve společném bytě nebo domě s útočníkem. Ten bývá zpravidla stíhán na svobodě. Důvodem mohou být i zastrašování ze strany pachatele a jeho rodiny, víra v jeho polepšení, obava z osamocení a z toho plynoucí finanční a materiální nejistota, ztráta bydlení, apod.⁵

1.4 Druhy domácího násilí

Násilné osoby působí svým obětem nejen psychické nebo fyzické násilí. Zde je podrobně popsáno a vysvětleno, jakých druhů násilí se násilné osoby na obětech dopouštějí . . .

Psychickým násilím se rozumí ponižování, urážení, znevažování, obviňování, zákazy, zastrašování, terorizování, vyhrožování, vydírání, hrubé chování, ničení vlastnictví oběti, zejména oblíbených věcí, apod.

Emocionální násilí znamená soustavnou kontrolu toho, co oběť dělá, s kým se stýká, kam chodí, zesměšňování, prohlašování oběti za blázna, citové vydírání, obviňování v každé situaci, výhrůžky odebráním dětí aj.

Pro fyzické násilí je typické fackování, bití rukama nebo předměty, kopání, škrcení, svazování, ohrožování bodnou nebo palnou zbraní nebo jinými předměty, odpírání spánku a jídla až po útoky na životu.

⁵ Dufková, I., Zlámal, J. „Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí“. Pracovní manuál pro Policii ČR, Praha 2005

Sexuálním násilím je znásilnění nebo nucení proti vůli k různým sexuálním praktikám, sexuální napadání, zacházení s blízkou osobou jako se sexuálním objektem.

Sociální násilí se projevuje zákazy kontaktu s přáteli a s rodinou s cílem sociálně oběť izolovat. Jednostranně uplatňování privilegii pachatele rozhodovat ve všech oblastech společenského života, využívání dětí nebo jiných osob jako prostředku nátlaku na oběť, znemožňování oběti v sociálním prostředí.

Ekonomické násilí představuje omezování přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost případně i na děti, absolutní kontrola nad příjmy a výdaji oběti, zatajování ekonomické situace pachatele a rodiny.⁶

1.4.1 Příčiny vzniku domácího násilí

Domácí násilí není, tak jak je někdy mylně uváděno, výsadou pouze nižších sociálních vrstev nebo minoritních skupin. Lze se s ním setkat kdekoliv, a to bez ohledu na úroveň dosaženého vzdělání či profesní příslušnost.⁷ Domácí násilí se týká všech vrstev napříč společnostmi. Oběťmi mohou být ženy, muži, senioři, děti. Ovšem výzkumy, které byly prováděny do 90. let shodně potvrzují, že většinovými oběťmi domácího násilí jsou ženy, a to v 92 – 98 % z celkového počtu. Podle výzkumných údajů i podle statistik poradenských center se počet mužských obětí domácího násilí pohybuje v intervalu 2 – 5 %.⁸

Vznik domácího násilí je podmíněn mnoha faktory a nelze jednoznačně stanovit v každém konkrétním případě jeho příčinu. Vždy se jedná o souhrn více vlivů, které ke vzniku násilí vedly.

Příčiny a faktory, které podmiňují vznik domácího násilí:

- ⇒ společnost
- ⇒ tolerantní postoj společnosti vůči domácímu násilí
- ⇒ patriarchální náhled na rodinu – muž má rozhodovat, otec je hlava rodiny
- ⇒ tabuizace domácího násilí – nejde o násilí, nýbrž jen o výměnu názorů

⁶ Bednářová, Z. a spol., „Domácí násilí – manuál ke kurzům“

⁷ Vágnerová, M., „Psychopatologie pro pomáhající profese.“ (rozšířené a přepracované vydání), Portál, Praha 2004, ISBN 80-7178-802-3

⁸ Čírtková, L., „Forenzní psychologie“, Plzeň 2004, ISBN 80-86473-86-4

- ⇒ lhostejnost k okolí – co se děje u sousedů za zavřenými dveřmi mě nezajímá
- ⇒ výchova v rodině
- ⇒ transgenerační přenos násilných vzorců jednání do dospělosti
- ⇒ identifikace s agresivními vzory chování
- ⇒ dominantní, násilnický otec vyvolává u dívek tendence ztotožnit se s rolí oběti
- ⇒ osobnostní charakteristiky agresora
- ⇒ zvýšená agresivita
- ⇒ závislost na návykových látkách
- ⇒ anomální osobnost
- ⇒ psychické problémy či psychiatrické onemocnění apod.
- ⇒ sociální situace vyvolávající stres
- ⇒ ztráta zaměstnání
- ⇒ sociální izolace
- ⇒ finanční problémy apod. (Bednářová, 2003, s. 22)⁹

2 Násilná osoba - charakteristika

Násilnou osobu nemůžeme charakterizovat jako jeden určitý typ osobnosti, může se jednat o lidi různé. Mívají ale často rizikové vlastnosti, které se negativně projevují ve vztahu k oběti domácího násilí. Takovými vlastnostmi může být nespokojenost, nejistota a úzkost. Mohou se objevovat i tendence ve zvýšené míře reagovat vztekem. Nemají daleko k výbušnosti, často mívají problémy, aby ovládli vlastní chování. A mají také ještě jednu podstatnou, bohužel negativní vlastnost – mají pozitivní vztah k násilí, které chápou jako prostředek k dosažení cíle či vyřešení situace. Obvykle ale tito jedinci nemají potřebné sociální kompetence, které by jim umožňovaly zvládat běžné problémy jiným, únosnějším způsobem.

Násilné osoby chápou většinou mužskou a ženskou roli stereotypně. To znamená stejným způsobem, jak je chápal i jejich otec. Uznávaný ideál tohoto mužského chování je charakteristický především důrazem na dominantnost, tvrdost a moc. Tito muži (násilníci)

⁹ BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Pomoc obětem domácího násilí*. 2000. 100 s.

mívají zvýšenou potřebu mít nad ženou moc. Většinou bývají velmi citliví na to, že by mohli oslabit svou autoritu.

Spouštěcím mechanismem násilí může být naprosto každý, byť nepochopitelný podnět. Všechno to, co z pohledu agresora „překročilo“ tolerované hranice. Je celkem lhostejné, jak se oběť chová, neboť za provokaci může agresor označit téměř cokoliv, co si usmyslí. Může to být nepořádek v bytě, špatné hospodaření s penězi, nevyhovění jeho požadavkům, špatné chování ženy. Je to tím, že práh tolerance je u agresora velmi nízký, a proto může agresivní reakci vyvolat opravdu nepatrný a nelogický podnět.¹⁰

2.1 Typologie násilné osoby

Zřejmě neexistuje typická násilná osoba a stejně tak nemůžeme mluvit o typické oběti. Násilné osoby, které se domácího násilí dopouštějí, pocházejí z různých socioekonomických i vzdělanostních vrstev. Řada z nich ale vykazuje podobné rysy, jako například nedostatek empatie nebo tzv. „dvojí tvář“. Navenek obvykle vystupují jako sympatičtí, velmi komunikativní lidé, vůči své partnerce jsou však násilní a bezohlední. Řada pachatelů domácího násilí má velmi rigidní představy o partnerském vztahu, či o rozdělení mužských a ženských rolí. Mnozí pachatelé domácího násilí byli sami v dětství týráni, byli svědky násilí vůči matce, nebo zažívali citovou deprivaci.

Je pravděpodobné, že v rodinách, kde vyrůstali, byl nedostatek úcty k ženám a dětem obecně. Během socializace se naučili, že za určitých okolností je legitimní a potřebné užít násilí. Pachatelé partnerského násilí mají tendenci dívat se na ženy jako na své vlastnictví, proto mají domnělé „právo“ své partnerky kontrolovat a vychovávat.¹¹

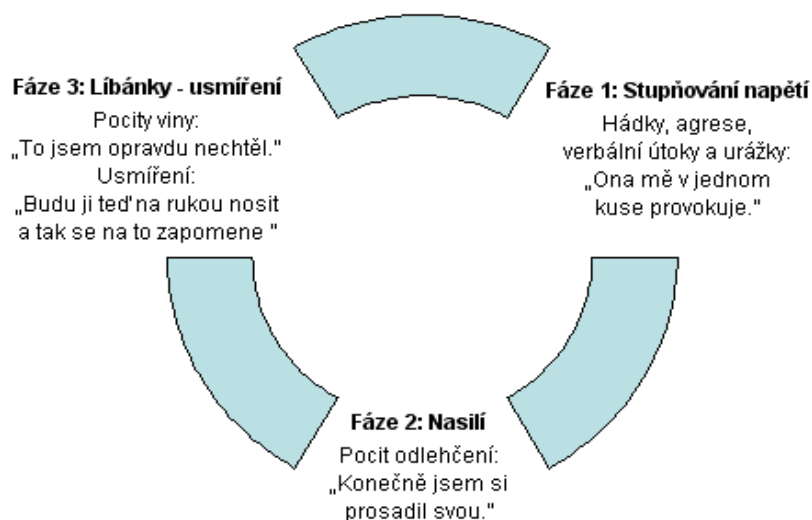
Diagnostika osobnosti násilné osoby je zatížena mnoha metodologickými problémy. Přesto vzniklo několik typologií osobnosti pachatele partnerského násilí.¹²

¹⁰ Vágnerová, M., „*Psychopatologie pro pomáhající profese*.“ (rozšířené a přepracované vydání), Portál, Praha 2004, ISBN 80-7178-802-3

¹¹ Vavroňová, M., Prokopová, Z. „*Intervence v případech domácího násilí*“. Praha 2003, Informační a poradenské centrum ROŠA

¹² Voňková, J., Netfk, K. „*Péče o násilné jedince v rodině*“. Konference bezpečné soužití – Terapie pachatelů domácího násilí, Liga lidských práv, Brno 2003 (s. 2 -8)

Násilí, kterým násilné osoby ubližují obětem, je jakýmsi začarovaným a uzavřeným kruhem (viz obrázek níže – „Cyklus násilí z pohledu pachatele“), jehož koloběh se nepřetržitě opakuje. Dostat se z tohoto kruhu je pro pachatele z různých důvodů v podstatě nemožné. Pravděpodobnost, že se muži v budoucnu opět zachovají agresivně, je mnohem vyšší než ta, že na sobě začnou pracovat a s agresivním chováním vůči své partnerce nadobro přestanou.

Pachatelé většinou nejsou sebejistí a sebevědomí osobnosti. Ba právě naopak. Na druhou stranu nechápou, proč by se měli měnit právě oni, své chyby se stydí přiznat a je pro ně naprosto nepředstavitelné, že by své problémy mohli řešit s další osobou, například s psychologem. A tak většina mužů omlouvá své činy vnějšími faktory. Například alkoholem nebo tím, že se žena nevhodně či provokativně chovala.¹³

2.1.1 Typologie násilné osoby (Monson, Langhinrichsen-Rohling, 1998)

Na základě řady výzkumů typologií pachatelů partnerského násilí (např. Gondolf, 1988, Hamburger and Hastings, 1986, Viviant and Langhinrichsen-Rohling, 1994) navrhli velmi přijatelnou typologii, která vymezuje tři hlavní typy násilníků (Monson, Langhinrichsen-Rohling, 1998):

¹³ Buskote, A., „Z pekla ven – žena v domácím násilí“. Vyd.1., Computer Press, a.s., 2008, ISBN 978-80-251-1786-6

Agresor pouze v rodině – je násilný jen vůči své partnerce, k ostatním členům rodiny a k okolí je jeho násilí značně omezeno. Tito násilníci projevují velmi liberální postoje vůči genderovým rolím. Oproti dvěma dalším skupinám agresorů mají méně problémů ve společnosti. Někteří mají zkušenosti s násilím z původní rodiny. Lze u nich předpokládat lehkou psychopatologii nebo poruchu osobnosti. Tomuto typu odpovídá asi polovina všech pachatelů partnerského násilí.

Dysforický (hraniční) typ – je ze všech tří skupin nejvíce depresivní, úzkostný a emočně labilní. Zastává klasické konzervativní postoje k rozdělení genderových rolí. Primárně násilí zaměřuje proti své rodině. Výzkumy ukazují, že tato skupina násilníku je charakteristická hraniční a schizoidní osobností. Přestavují asi 25% pachatelů domácího násilí.

Obecně agresivní (antisociální) typ – pachatele domácího násilí nemá zájem o druhé, je amorální a nezodpovědný. Agresivní je i mimo rodinu. Často je u něho diagnostikována antisociální porucha osobnosti. Má tendence zastávat názory, které omlouvají jeho násilí. Může mít kriminální minulost. Tento typ představuje asi 25% ze všech pachatelů domácího násilí.

2.1.2 Typologie násilné osoby (Hamberger, 1996)

Podobně rozdělil do tří skupin agresory také Hamburger, a to na základě analýz a klinických dotazníků. Agresory tak vydělil jako jedince:

Antisociální – tento typ agresora je pachatelem zejména osobnostně podmíněného násilí, dopouští se násilí i mimo rodinný kruh a jeho agrese je generalizovaná.

Pasivně agresivní, závislý (příp. neurotický) – takový jedinec se dopouští násilného jednání spíše pod vlivem situace a jeho agrese zpravidla nepřekračuje rámec rodiny.

Nepatologický jedinec – není typický pro závažná partnerská násilí. Jde o komunikaci podmíněné násilí, tzn. násilí pramenící z víceméně zafixovaných nevhodných a komunikačních technik, které se uplatňují ve vzájemné interakci partnerů.¹⁴

¹⁴ Voňková, J., Netík, K. „Péče o násilné jedince v rodině“. Konference bezpečné soužití – Terapie pachatelů domácího násilí, Liga lidských práv, Brno 2003

2.1.3 Typologie násilné osoby (APA)

Američan Psychological Association (APA) rozeznává rovněž tři typy pachatelů domácího násilí:

Typický násilník, který používá násilí k zajištění své moci a kontroly nad ostatními. Zastává tradiční gendrové stereotypy, je konfliktní, afektovaný a těžko zvládá vztek. Násilí takového jedince se většinou opakuje v cyklech. Tento agresor se těžko identifikuje. Chová se velmi manipulativně, lže, popírá jakékoliv násilí a zlehčuje celou situaci. V této kategorii je více než 50% pachatelů domácího násilí.

Násilník s duševní poruchou – může mít klinické příznaky deprese, paranoi, obsedantně kompulzivní poruchy a někdy i schizofrenie. Tyto symptomy se pak mohou stát spouštěcím mechanismem násilí a agrese.

Kriminální typ násilný i mimo rodinu – takovýto typ obvykle diagnosticky odpovídá kritériím pro antisociální poruchu osobnosti.¹⁵

3 Viktimologie oběti domácího násilí

Viktimologie je věda, která vznikla na počátku 20. století, a zabývá se oběťmi trestných činů. Je vymezena jak v užším, tak i širším pojetí. Pro účely svojí práce se zaměřím na užší pojetí – kriminologické. V tomto pojetí se za předmět zkoumání nejčastěji považuje vědecké zkoumání oběti trestného činu, tedy to, jakou roli hraje oběť v motivaci pachatele a jakým způsobem se spolupodílí na interakci před a v průběhu trestného činu.¹⁶

¹⁵ Antisociální porucha osobnosti /asociální psychopatie/disociální poruchu osobnosti/sociopatie je projevuje zvláštním kouzlem osobnosti, „povrchním šarmem“. Psychopat je inteligentní, chybí mu neurotické rysy, je nespolehlivý, bez výčitek svědomí, netrpí studem, lže, chová se nevhodně, vydírá demonstrativními pokusy o sebevraždu, je patologicky egocentrický a neschopný citové vazby, jeho sexuální život je chudý, neosobní, ve vztazích bývá necitlivý, bez schopnosti empatie a vzhledu, má sklon k afektivním reakcím. Není schopen se učit ze zkušeností. Porušuje společenské normy a je agresivní. (Netík, Netíková, Hájek, 1997)

¹⁶ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

4.1 Previktimní faktory

V souvislosti se skutečností, že se někdo stane obětí trestného činu, hovoříme o tzv. previktimních faktorech. Ty jsou tvořeny souhrnem předpokladů, které přímo souvisejí nebo se podílejí na procesu viktimizace, tedy na skutečnosti, že se člověk stane obětí trestného činu. Obecně řečeno, previktimními faktory jsou například osobnost oběti, její chování, dále pak situace, která trestnému činu předchází a v neposlední řadě je to i atraktivnost oběti pro pachatele a její vulnerabilita.¹⁷

4.2 Vulnerabilita oběti

Vulnerabilita představuje zranitelnost a atraktivnost oběti pro pachatele, zejména behaviorální projevy oběti. Řadíme sem projevy slabosti, bezradnosti, rovněž také snížené sociální schopnosti se pohybovat či se uplatňovat v sociálním prostředí.

Vulnerabilita potencionální oběti může být pro agresora (pachatele) reálná, ale přesvědčení se vždy utváří v jeho mysli. Pokud ale pachatel tento faktor u oběti špatně odhadne, může být i nemile překvapen, tedy neúspěšný a může například skončit on sám s nějakou újmou.¹⁸

4.3 Typologie oběti

Nejčastěji používanou typologií oběti je typologie podle významného viktimologa egyptského původu E. A. Fattaha. Snaží se přiblížit, proč si pachatel vybírá právě tu oběť, kterou si vybral. Popisuje tedy interakci oběť – pachatel.

1) Zúčastňující se oběť

Trestnému činu předchází interakce mezi pachatelem a obětí. Jde v podstatě o velmi častou situační konstelaci – pachatel a oběť se ve většině případů vzájemně znají.

¹⁷ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

¹⁸ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

2) Nezúčastňující se oběť

Před spácháním činu nedochází k interakci mezi pachatelem a obětí, motivace kriminálního jednání nemá přímou vztahovou vazbu na oběť. Oběť v tomto případě neměla možnost vnímat potencionální ohrožení dříve, než právě v momentu samotného útoku.

3) Provokující oběť

Tato oběť podcenila nebezpečnost situace, špatně odhadla pachatele a částečně (či bezděčně) se vystavila silně viktimogenní situaci. U tohoto typu oběti jsou velmi často shledávány výrazné osobnostní a behaviorální viktimogenní faktory.

4) Latentní oběť

Obvykle se vyznačuje přítomností všech viktimogenních faktorů. Role oběti není ale veřejná a újma není formálně známá. S větší latencí se lze v tomto ohledu setkat například u činů, jako jsou sexuální zneužívání dětí.

5) Nepravá oběť

Role oběti je získána omylem, nedopatřením, shodou nešťastných náhod. Osoba se v podstatě ocitla v nesprávnou dobu na nesprávném místě a zcela náhodně se tak stala obětí útoku. Pachatel (agresor) původně směřoval útok jiným směrem.¹⁹

5 Viktimizace oběti

Napadená oběť si do života nese „rány“, které ji mnohdy pronásledují celý život. Stopy po fyzickém útoku zmizí, zahojí se, zůstávají ale „rány“ na duši, které jsou mnohem bolestivější a zraňující, než ty fyzické. Oběť tak může trpět primární, sekundární, ale také terciární viktimizací.

5.1 Primární viktimizace

Primární viktimizace je újma, kterou způsobil pachatel oběti přímo svým jednáním, svým činem. Jsou to převážně zranění, prožitý strach a hrůza či materiální ztráty.

¹⁹ Čírtková, L., „Forenzní psychologie“. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň, 2007, ISBN 80-86473-86-4, 431 s.

Nejzávažnější je zejména újma psychická, emocionální. Pomoc těmto obětem je i pro samotné odborníky, kteří poskytují poradenské služby, mnohdy velmi složitá.²⁰

5.2 Sekundární viktimizace

Do této kategorie řadíme zacházení oběti ze strany orgánů činných v trestním řízení a institucí. Oběť má pocit, že slouží pouze jako zdroj k získání informací a důkazů.²¹ Jde o necitlivý a netaktní přístup (např. policie), nevhodnou komunikaci, nesrozumitelné vysvětlení dalšího průběhu vyšetřování. Platí jednoduchá zásada, že všichni, kdo přichází do kontaktu s poškozeným v důsledku své profese, musí mít vždy na zřeteli, že oběť trestný čin nespáchala.²² V souvislosti se sekundární viktimizací hovoříme také o tzv. **dehonestaci oběti**, což je snižování důvěryhodnosti oběti prostřednictvím zažitých společenských předsudků a morálních stereotypů. Často však bez ohledu na objektivní skutečnosti a příčinný vztah k trestnému činu.²³ (Např. mýtus slušné a neslušné ženy, žena několikrát provdaná, svobodná matka, servírka, volnější morálka – kdo ví, jak to bylo, říkala si o to apod.).

5.3 Terciární viktimizace

V této souvislosti hovoříme o trvalé změně psychiky, životní linie nebo životního programu.. Mění se její iluze dobrého světa. Oběť nechápe, proč se právě jí něco takového stalo. Oběť ztrácí iluzi kontroly, mění se pocity seberealizace a bezpečí. Oběť ztrácí svou autonomii, důvěru ke svému okolí, ale i k sobě samé. Svůj život dělí oběť na **předtím** a **potom**.²⁴

6 Dopad domácího násilí na děti

Žena (v převážné většině nejčastěji napadána coby oběť) ovšem není jedinou obětí domácího násilí. Velmi často je násilnému chování a jednání v rodině přítomno také dítě. Musí se pak vyrovnávat s potlačovaným strachem, stresem, nechápe celou situaci a nechápe

²⁰ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

²¹ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

²² Čírtková, L., „Forenzní psychologie“. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň, 2007, ISBN 80-86473-86-4, 431 s.

²³ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

²⁴ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.

to, proč je mamince ubližováno. Dítě trpí psychickými „ranami“, které jsou bohužel hlubší a trvalejší. A to bez ohledu na to, zda podobné nestandardní situace v rodině prožívá dítě předškolního věku či starší děti. Je více než zřejmé, že atmosféra v rodině má velmi významný vliv na osobnost dítěte. Pokud v rodině nepanují normální sociální vztahy, těžko se dítě naučí sebeúctě, sebekontrolě, zdravému sebevědomí. Negativní vzorce chování pak dítěti „ubližují“ i v dalším životě a v navazování sociálních kontaktů. To se projevuje v kamarádských vztazích, později v partnerských a pomyslný kruh násilného chování se tak uzavírá. Děti si do života odnášejí vzorce chování, které vidí doma, ve kterých vyrůstají. Ve svém osobním životě se pak tyto děti, které žily v rodině, kde bylo domácí násilí normou, stávají rovněž obětí domácího násilí nebo agresorem.²⁵

Například u dívek, které prožijí trauma, dochází velmi často k tzv. **internalizačním** procesům, u chlapců pak k **externalizačním**. Internalizační procesy provází úzkost, pocity chycení v pasti, pocity vlastní nedostatečnosti, přijímání role oběti, která se podřizuje, nic si nezaslouží, jsou u nich viditelné sebezničující tendence.

Naopak externalizační procesy se projevují v odmítání a agresivitě vůči ostatním, usilování o moc a převahu, v týrání a zneužívání slabších.²⁶

To, čemu se dítě naučí, je v podstatě určováno působením rodiny. Rodina uspokojuje biologické potřeby dítěte, poskytuje ale také uspokojení jeho základních psychických potřeb, především potřebu bezpečí a trvalého citového vztahu. Rodina rovněž poskytuje základní výkladové vzorce pro poznávání světa a působí na vytváření představy dítěte o sobě samém – na jeho sebepojetí a sebehodnocení. Tím se rodina stává podstatným činitelem i při utváření osobnosti dítěte – ovšem tím i vzniku případných odchylek a deformací. Procesem, v němž toto základní působení rodiny probíhá, je socializace dítěte. V průběhu socializace se dítě učí podílet se na společenských činnostech, čímž rozvíjí své schopnosti a potvrzuje si svoji kompetenci. Dítě přijímá vlivy kultury, do které patří, přejímá hodnoty a morální normy, učí se, co je správné a špatné, vhodné či nevhodné.

Dítě je na své rodiče ve všem odkázáno. Proto je kvalita i kvantita rodinné péče rozhodujícím činitelem v jeho vývoji i při utváření jeho osobnosti. Opakováním určitého

²⁵ Vargová, Marvanová, B., Pokorná, D., Toufarová, M., „*Partnerské násilí*“. Linde nakladatelství s.r.o. Praha, 2008, ISBN 978-80-86131-76-4

²⁶ Bentovim, A., „*Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*“. 1998. Praha: Grada

způsobu chování tak vytváří získanou dispozici chovat se daným způsobem. Jeho vývoj je tak dlouhodobě a zcela zásadně ovlivněn²⁷.

Podle Lenky Šulové²⁸ jsou primární vztahy mezi dítětem a rodiči významné pro jeho další socio-emocionální vývoj. Tvorba těchto vazeb je však často znesnadněna vlivy vyplývajícími ze sociálního kontextu.

Tyto příčiny autorka dělí na dvě základní skupiny:

1. Extrafamiliární

2. Intrafamiliární

Extrafamiliární příčiny – je to raná interakce matka/dítě nebo otec/dítě. V mnoha případech je ale tento vztah znemožněn nebo znesnadněn určitými objektivními danostmi nebo spíše vlivy, které vyplývají ze sociálního kontextu, který je jednotlivci a možnostem individuálního vlivu. Rodina a její členové nejsou pouze pasivní či přizpůsobující se, ale jejich aktivita, integrita, výběr jsou stejně významné, jako sociální vliv, který na ně působí.

Intrafamiliární příčiny lze zařadit mezi faktory vyplývající především z úrovně mikrosystému, ale i vzdálenějších úrovní. Rodinná dynamika totiž připomíná reakce ve složitém systému spojených nádob při chemických pokusech. Nepatrná změna ovlivní všechny členy systému různých úrovních kontaktu.²⁹

7 Domácí násilí – kriminalizace

7.1 Zákon o přestupcích

Přestupek je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, je výslovně za přestupek označeno v zákoně a nejedná se o trestný čin.

²⁷ Vaníčková, E., Hadj-Moussová, Z., Provazníková, H. „*Násilí v rodině*“. 1995. Praha. Vyd. Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 80-85529-17-3

²⁸ Doc. PhDr. Lenka Šulová, CSc. (* 1954, Jablonec nad Nisou) je významná česká psycholožka. V roce 1979 absolvovala jednooborové studium psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, specializace klinická a sociální psychologie. V roce 2004 proběhlo habilitační řízení a byla publikována habilitační práce *Raný psychický vývoj dítěte* (Praha, Karolinum, 2004). Žije a působí v Praze

²⁹ Šulová, L., „*Raný psychický vývoj dítěte*“. Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze, 2004, ISBN 80-246-0877-4

V případech domácího násilí jde zejména o přestupky proti občanskému soužití (vulgární nadávky, schválnosti, fyzické napadání aj.) nebo o přestupky proti majetku.

Podle „přestupkového“ zákona se nejčastěji jedná o přestupky proti občanskému soužití podle ustanovení § 49 odst. 1 písm. a), b), c) a přestupky proti majetku podle ustanovení § 50 odst. 1 písm. a), b). Obvykle se jedná o ublížení na cti, nedbalostní ublížení na zdraví, úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním, úmyslné způsobení škody na cizím majetku obvykle formou zničení či poškozením věci z takového majetku, úmyslné neoprávněně užívá cizí majetek.³⁰

Přestupky mezi osobami blízkými (manželé, rodiče, děti apod.) jsou tzv. „návrhové přestupky“. To znamená, že je lze projednat jen na návrh poškozené osoby – navrhovatele či navrhovatelky. Lhůta pro podání návrhu činí tři měsíce ode dne, kdy se navrhovatel či navrhovatelka dozvěděla o přestupku nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Náklady spojené s přestupkovým řízením hradí občan, který je uznán vinným z přestupku, nebo navrhovatel, na jehož návrh bylo již zahájené řízení zastaveno. /Poplatek činí vždy 1000,- Kč. Pokud byli přizváni znalci, zvyšuje se poplatek na 2500,- Kč až 6000,- Kč/.

Přestupkové oddělení provede v případech domácího násilí šetření případu, a prokáže-li se pachateli vina, je mu uložena pokuta. Jestliže žijí v rodině i děti, uvědomí pracovníci orgán sociálněprávní ochrany dětí příslušného úřadu. V neposlední řadě pak také poskytnou informace o místech pomoci osobám ohroženým domácího násilím.

7.2 Trestní zákon – z.č. 140/1961 Sb. (do roku 2009)

Do 1. 5 2004 se „domácí násilí“ kvalifikovalo dle posouzení závažnosti jednání většinou jako následující trestné činy:

- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 197a)
- výtržnictví (§ 202)
- ublížení na zdraví (§ 221, § 222)
- omezování osobní svobody (§ 231)

³⁰ Z.č. 200/1990 Sbírky, o přestupcích

- vydírání (§ 235)
- útisk (§ 237)
- porušování domovní svobody (§ 236)
- znásilnění (§ 241)
- neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru (§ 249a)
- poškozování cizí věci (§ 257).³¹

Je ale nutné podotknout jednu zásadní věc. Ten, kdo opouštěl byt, bez věcí, mnohdy i s dětmi, byla oběť. Útočník zůstával v bytě. Oběť raději utekla z obavy před dalším napadáním, násilím a z obavy o svůj život.

Od 1. 6. 2004 přibyl § 215a

Dnem 1.6.2004 nabyla účinnosti novela Trestního zákona č. 91/2004 Sb., kterou lze vnímat jako první krok na cestě k řešení a pomoci obětem domácího násilí. Vedle platného ustanovení trestního zákona § 215 - týrání svěřené osoby, byla touto novelou nově zavedena skutková podstata trestného činu **§ 215a - týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě**, jež se běžně interpretuje právě jako ochrana před projevy domácího násilí.

Tímto paragrafem již bylo konkrétně popsáno a přesně charakterizováno domácí násilí, které v trestním zákoně nebylo zakotvené a většinou bylo „schováno“ pod jiná paragrafová znění a skutkové podstaty trestných činů.

Stále však chyběl zásadní moment, a to s ohledem na oběť trestného činu. Zavedením § 215a se řešení případů domácího násilí posunulo do jiné roviny a konečně nabylo hmatatelné podoby, že se v rodinách skutečně děje, ale stál chyběla ochrana oběti. Ta v situaci, kdy byly týrána a bita a mnohdy jí šlo o život, opouštěla byt, aby se vyhnula dalším traumatizujícím zážitkům a případně ochránila i děti.

Zvrat nastal až v roce 2007, kdy se po dlouhodobé intervenci Bílého kruhu bezpečí na řešení této eventuality, podařilo prosadit a legislativně zakotvit preventivní opatření chránící oběť domácího násilí, a to institut vykázání útočníka.

³¹ Z.č.140/1961 Sbírky – trestní zákon (platný do roku 2009)

7.2.1 Institut vykázání útočníka

Nový způsob řešení domácího násilí přinesl zákon č. 135/2006 Sbírky, který zakotvil nové oprávnění Policie ČR v podobě institutu vykázání. Od 1. ledna 2007 je policie oprávněna, zjistí-li a vyhodnotí, že se v daném případě jedná o domácí násilí, násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. Vykázání je **preventivním opatřením** směřujícím k ochraně ohrožených osob. Je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Jinými slovy řečeno, policie násilnou osobu vykáže vždy tehdy, jestliže zjistí, že se v dané věci jedná o případ domácího násilí. Současně pak může být jednání násilné osoby vyšetřováno v rámci trestního řízení, lze-li jednání násilné osoby kvalifikovat jako trestný čin, případně, nedosáhlo-li jednání násilné osoby intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení.

Přijetím zákona o ochraně před domácím násilím doznal významných změn samotný zákon o Policii ČR č. 283/1991 Sb., kdy policisté získali vložním nových ustanovení § 21a až 21d úplně nové oprávnění, a to „**Oprávnění rozhodnout o vykázání ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj**“. Institutem „vykázání útočníka“ se tak od 1. ledna 2007 zavádí v principu rychlá reakce vůči násilné osobě. Pokud jednání útočníka vykazuje znaky domácího násilí, může jej policista vykázat z bytu na **deset dní a to bez souhlasu oběti**. Navíc tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Policisté v Liberci vypracovali seznam ubytovacích zařízení, na která se vykázaný útočník může obrátit v případě, že nemá kam jít. Seznam ubytovacích zařízení je **v příloze č. 2**.

7.3 Trestní zákoník – z.č. 40/2009 Sb., (od roku 2010)

Prvním lednem 2010 vešel v platnost nový trestní zákoník, který přinesl řadu změn. Přesněji například hierarchizuje závažnost jednotlivých trestných činů tak, že za nejzávažnější trestný čin, pro který se tedy zároveň uplatňují i nejprísnejší tresty odnětí svobody, se nově považuje vražda. Trestné činy se také nově dělí na **přečiny a zločiny**, přičemž u prvního z nich se pohybuje trestní sazba maximálně do 5 let odnětí svobody, zatímco u zločinů jde až o doživotí. U nejzávažnějších zločinů se zvyšuje maximální trestní sazba z patnácti na dvacet let, výjimečným trestem je pak odnětí svobody dokonce až na 30 let (dosud 20 let). Trestně odpovědná je podle nového trestního zákoníku osoba od 15 let věku (původně zavedená hranice 14 let byla novelou ještě před nabytím účinnosti zákona znovu posunuta o jeden rok

nahoru). Kromě přečíslování všech paragrafů se v něm nachází i paragraf, který přímo pojmenovává a sankcionuje domácí násilí. Skutková podstata trestného činu se nazývá „Týrání osoby žijící ve společném obydlí“ pod § 199. Odstavce 1, 2 a 3 jsou popsány následovně:

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo

d) páchá-li takový čin po delší dobu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo

b) smrt.

Vykazání v ČR je nově upraveno s platností **od 1. 1. 2009** v zákonu č. 273/2008 Sb., **o Policii České republiky**, konkrétně v §§ 44 až 47 „Oprávnění vykazat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“. ([viz příloha č. 3](#)).

7.2.2 Výklad některých pojmů

Týrání

Týká se osob blízkých a jiných žijících ve společném obydlí. Soudní praxe pod tímto pojmem rozumí zlé nakládání s osobou, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří (může jít o bití, pálení či jiné tělesné poškozování, ale i psychické a sexuální násilí, vydírání nebo zneužívání, vyhrožování, nucení k ponižujícím úsluhám, k žebrotě nebo činnostem, které týranou osobu neúměrně fyzicky nebo psychicky zatěžují apod.).

Společné obydlí

Byt nebo jiný prostor sloužící k bydlení a prostory (příslušenství) k nim náležející – byty, ale i rodinné domky, obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, vysokoškolské koleje apod., tedy veškeré prostory sloužící k bydlení. Neklade důraz na vedení společné domácnosti, ale jen na faktický stav společného bydlení, ať už jeho důvodem je jakýkoli titul – vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů

Trestní oznámení

Trestní oznámení může podat každý občan ČR na kterémkoliv policejním oddělení (tedy na obvodních odděleních příslušných územních odborů, na službě kriminální policie a vyšetřování příslušných územních odborů, na státním zastupitelství. Ani jeden z těchto orgánů nemůže odmítnout přijetí trestního oznámení.

Trestní oznámení lze podat ústně do protokolu, písemně, doporučeně poštou, osobním doručením na podatelnu Policie ČR. Vždy je nutné si vyžádat a uschovat doklad o jeho podání. Vhodné je také vyžádat si vyrozumění o tom, jak bylo oznámení vyřízeno (např. v písemném oznámení: „žádám, abych byl/a vyrozuměn/a o tom, s jakým výsledkem bylo moje trestní oznámení prošetřeno ve smyslu § 158, odstavce 2 trestního řádu“). Bez tohoto výslovného požadavku Policie ČR nemá ze zákona povinnost oznamovatele vyrozumět o výsledku svého šetření.

Praktická doporučení:

Pro oznámení závažného domácího násilí (ohrožení zdraví a života, násilí na dětech, znásilnění apod.) existují specializované útvary služby kriminální policie a vyšetřování. Příklad oznámený přímo zde pak může být od počátku řešen diskrétně, kvalifikovaně a především s ohledem na nutnost hájit oprávněné zájmy oběti závažného násilného nebo mravnostního trestného činu.

Co má obsahovat trestní oznámení

Forma a obsah trestního oznámení nejsou nijak stanoveny. Doporučuje se však trestní oznámení formulovat srozumitelně a stručně tak, aby bylo zřejmé: kdo (s uvedením přesné totožnosti a adresy), kdy a kterému policejnímu útvaru trestní oznámení podal. V oznámení by neměly chybět odpovědi na následující otázky, které zpřesňují a konkretizují celou událost:

Kdo Totožnost účastníků: pachatel, poškozený, svědci. Pokud oznamovatel nezná jejich totožnost, uvede co nejpodrobnější popis osoby a jejích vnějších projevů.

Kdy? Doba, kdy k události došlo (okamžik nebo období, pokud je událostí více, chronologicky seřazené s uvedením souvislostí), dobu možno i odhadnout podle jiných souběžných událostí – politických, sportovních, kulturních včetně TV programů apod.

Kde? Místo nebo místa, kde k události nebo událostem došlo, případně kde trestný čin vyšel najevo nebo byl dokonán, případně jak lze místo vyhledat.

Jak? Popis jednání všech zúčastněných osob

Co? Následky události, především škoda na zdraví a majetku, ale i další.

Čím? Předměty doličné – nástroje a zbraně, ale obecně veškeré důkazy, včetně listinných.

Proč? Motiv jednání pachatele.

Pokud oznamovatel na některou z výše uvedených sedmi otázek nezná odpověď, je třeba, aby to do trestního oznámení výslovně uvedl (například: „Proč tak pachatel učinil, mi není známo.“).

8 Kde hledat pomoc

Oběť domácího násilí má možnost se v případě potřeby obrátit na spoustu institucí a organizací, které jí dokáží pomoci v její náročné životní situaci. Krizovou intervencí jí poskytnou různé telefonní nonstop linky, například Dona linka, Linka důvěry. Obrátit se může také osobně na různé poradny, např. občanské poradny, poradny pro mezilidské vztahy, rodinné poradny, poradny pro rodinu, Bílý kruh bezpečí, azylové domy či orgány sociálně právní ochrany dětí. V této práci bych se zmínila o posledních dvou zmiňovaných institucích.

8.1 Azylové domy

Azylové domy představují komplex služeb poskytujících individuální, důstojnou, nepřetržitou a koncepční pomoc osobám, které se ocitnou v krizové situaci. Azylový dům je režimové zařízení, nenahrazující domov, život v něm se odlišuje od běžné normy. Plní funkci reintegračního zařízení, které zachycuje, ubytovává a za pomoci širší spolupráce pomáhá hledat další uplatnění či zakotvení pro lidi bez přístřeší (bezdomovce) a pro lidi v nouzi (např. matky s dětmi v obtížných rodinných situacích, těhotné mladé dívky, lidé vracející se z výkonu trestu, seniory, atd.). Toto zařízení je určeno pro muže, ženy a matky s dětmi,

převážně pro ty, kteří mají občanství ČR. Pomoc zde tedy najdou i osoby ohrožené domácím násilím, nejčastěji týrané ženy s dětmi³².

Azylové domy pro týrané osoby by měly splňovat určitá kritéria. Mají poskytovat ochranu před násilím, rady a pomoc, měly by mít utajenou adresu. Mužům nejsou povoleny návštěvy. Každá žena podepisuje domovní řád, který zakazuje jakékoli násilí, požívání drog a alkoholu. Musí být podepsána mlčenlivost – utajení adresy azylu. Při příjmu žena podepisuje, že až se adaptuje, vytvoří s vedoucí azylu tzv. výhledový plán, v čem potřebuje pomoci, podpořit, aby našla sílu k vlastní aktivitě.

V těchto domech musí být dodržována bezpečnostní pravidla. Funguje zde domluva s policií a pro děti do školy by měl jezdit zaměstnanec azylu, aby se zabránilo možnému únosu či stopování dítěte. **V současné době, kdy oběti ohrožené domácím násilím jsou chráněny institutem vykázaní násilné osoby z bytu se předpokládá, že dojde k poklesu žadatelů o azylové domy z důvodu domácího násilí.**

8.2 Orgány sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“)

Zjednodušeně lze říci, že orgán sociálně-právní ochrany dětí je odbor péče o mládež příslušného pověřeného městského úřadu.

Tento orgán má nezastupitelnou roli v řízeních, ve kterých se rozhoduje o nezletilých dětech (např. komu bude dítě svěřeno do výchovy, jaké bude výživné, jak bude upraven styk rodičů s dětmi) zastupuje zájmy dítěte. Normálně jsou zákonnými zástupci dítěte samozřejmě rodiče. V tomto soudním řízení však mohou být zájmy rodičů rozdílné či protichůdné a proto soud vždy musí pro řízení ustanovit dítěti opatrovníka. Tím opatrovníkem je zpravidla právě příslušný městský úřad, resp. jeho odbor péče o mládež. Jeho úkolem je dohlédnout, aby ve sporu, v němž proti sobě stojí rodiče, nebyly ohroženy zájmy jejich dětí. Tento opatrovník má v řízení stejná práva jako účastník řízení, může tedy např. podat i odvolání proti rozsudku.

³² Sborník z konference pořádané organizacemi Friedrich-Ebert-Stiftung, Profem a Rosa 26. listopadu 2001 v Praze. Domácí násilí – staré problémy, nová řešení?. Praha: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2002, s.64

OSPOD má ale i spoustu dalších úkolů. Například dohlíží na problémové rodiny, zprostředkovává osvojení dětí, pomáhá řešit některé rodinné situace týkající se dětí, pokud není nutné rozhodnutí soudu apod. Tento orgán může i sám podávat návrhy na soudní rozhodnutí ve věcech nezletilých dětí, považuje-li to za nutné, např. návrh na nařízení ústavní výchovy dítěte.

V některých konkrétních záležitostech však jako orgány sociálně-právní ochrany dětí vystupují také krajské úřady a obecní úřady nebo ministerstvo práce a sociálních věcí. Pokud jde o záležitosti se zahraničním prvkem, např. pokud je některý z rodičů v cizině nebo naopak dítě je v cizině, nebo jde o mezinárodní adopce apod., je orgánem sociálně-právní ochrany dětí Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně.

Linky pomoci a další poradenská místa či linky krizové pomoci

www.donalinka.cz	DONA linka – nepřetržitá tlf.pomoc – tel.: 2 51 51 13 13
www.azylovedomy.cz	Adresář azylových domů
www.capld.cz	Linky důvěry
www.obcanskeporadny.cz	Informace a seznam občanských poraden
www.epusa.cz	Úřady státní správy a samosprávy ČR
www.amrp.cz	Adresář rodinných poraden
www.bkb.cz	Bílý kruh bezpečí, o.s. – základní info o domácím násilí + praktické rady
http://iregistr.mpsv.cz	Registr poskytovatelů sociálních služeb v ČR

Státní instituce

www.mvcr.cz	Ministerstvo vnitra ČR
www.policie.cz	Policie ČR
www.mpsv.cz	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
www.justice.cz	Ministerstvo spravedlnosti ČR, soudy, státní zastupitelství, Probační a mediační služba

9 INTERVENČNÍ CENTRA

Od 1. ledna 2007 působí ve všech krajích České republiky pracoviště poskytující krizovou pomoc osobám ohroženým domácím násilím - Intervenční centra. V celé republice jich je sedmnáct, z toho šestnáct jich je aktivních (informace k 20. březnu 2010). Tato centra poskytují přechodnou odbornou pomoc a nehmotnou podporu v konkrétních případech

domácího násilí a zároveň koordinují interdisciplinární spolupráci mezi dalšími navazujícími službami na úrovni kraje. V případech vykazání spolupracují s Policií České republiky. Personálně je jejich činnost zajištěna proškolenými pracovníky, kteří mají pro tuto službu osvědčení signované náměstkem ministra práce a sociálních věcí.

Intervenční centrum (dále jen „IC“) v Liberci je začleněno pod příspěvkovou organizaci Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Krajského úřadu Libereckého kraje, zahájilo svou činnost podle zákona č.135/2006 Sb., v platném znění, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Je to zařízení ambulantní povahy, jehož činnost je zaměřena na krátkodobou, limitovanou krizovou odbornou pomoc a nehmotnou podporu osobám ohroženým domácím násilím. Ta je poskytována zejména v souvislosti s policejním vykazáním násilné osoby ze společného obydlí.

9.1 Základní činnosti IC

Mezi základní činnosti IC patří kontaktování ohrožené osoby po vykazání násilné osoby a po obdržení usnesení o vykazání od Policie ČR. „IC“ rovněž zprostředkovává telefonické, ale i osobní konzultace v zázemí centra. Specialisté také pracují s obětí domácího násilí v průběhu vykazání agresora (násilné osoby) a poskytují jim odborné psychologické, sociální a právní poradenství. IC úzce spolupracuje s institucemi, které řeší problematiku domácího násilí (PČR, OSPOD).

9.2 Principy poradenství IC

Intervenční centrum, jakožto poskytovatel sociálních služeb, musí splňovat podmínky, které vyplývají ze **zákona č. 108/2006 Sbírky, o sociálních službách**. Jeho pracovníci tak musí dodržovat základní zásady a principy ve vztahu ke klientům tak, jak je upravuje § 2 zmíněného zákona. V tomto zákoně je také vymezena **problematika IC, a to v § 60a**, a to v následujícím znění:

§ 60a
Intervenční centra

(1) Na základě rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí nebo zákazu vstupu do něj vydaného podle zvláštního právního předpisu 26) je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení opisu tohoto rozhodnutí intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) sociálně terapeutické činnosti,*
- b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.*

(3) Služba podle odstavce 1 poskytovaná formou pobytových služeb obsahuje vedle základních činností uvedených v odstavci 2 tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,*
- b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy.*

(4) Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy.³³

Poradenské služby v intervenčním centru jsou tak poskytovány všem osobám ohroženým domácím násilím, a to bez rozdílu pohlaví, etnického či časového původu, sociálního postavení či náboženského vyznání. Pracovníci IC musí rovněž respektovat autonomii klienta.

To znamená, že pracovníci nesdělují, co je pro něho dobré či špatné, jak by oni na jejich místě řešili nastálou situaci, ale nechají na klientovi, aby na základě poskytnutých rad vše zhodnotil a učinil samostatné rozhodnutí o řešení své situace.³⁴

Klienti se nemusí rovněž obávat, že by pracovníci IC sdělili jakékoliv informace k jejich případu někomu dalšímu. Všechna sdělení jsou brána jako důvěrné informace a pracovníci IC mají za povinnost zachovat mlčenlivost. Poskytnout informace další osobě mohou pouze se souhlasem klienta (viz zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu

³³ Zákon č. 108/2006 Sbírky, o sociálních službách

³⁴ <http://intervennci-centrum.cipslk.cz/>

k informacím). Je zde ale jedna výjimka. Pokud se pracovník při rozhovoru s klientem dozví skutečnost, že došlo k trestnému činu, anebo má podezření, že bude trestný čin spáchán, upozorní klienta, že musí tuto skutečnost oznámit orgánům činným v trestním řízení. Neboť samotné neoznámení či nepřekažení trestného činu je rovněž trestným činem.

9.3 Jak požádat IC o pomoc

V případě, že Policie ČR rozhodne o vykazání násilné osoby ze společného obydlí, je nejpozději do 24 hodin doručen „Úřední záznam o vykazání“ místně příslušnému Intervenčnímu centru. Jeho pracovníci pak na základě tohoto rozhodnutí, nejpozději do 48 hodin, kontaktují ohroženou osobu a nabídnou jí své služby. Osoba ohrožená se sama rozhoduje, zda nabídku pomoci ze strany Intervenčního centra přijme či nikoli.

V případě, že se osoba ohrožená na základě vlastní potřeby rozhodne řešit svůj problém s domácím násilím, může se obrátit telefonicky, písemně nebo osobně na Intervenční centrum ve svém kraji ([adresář IC – viz příloha č. 1](#)).

EMPIRICKÁ ČÁST

10 Praktická část

10.1 Cíle a předpoklady

Cílem bakalářské práce je zjištění, jaký je stav v oblasti domácího násilí v České republice a v Libereckém kraji. Nebudeme zjišťovat počty případů, ale četnost aplikace preventivního opatření – institutu vykázání. Budeme tedy zjišťovat počty násilných osob, které byly vykázány orgány činnými v trestním řízení v období let 2007 – 2009. Z dostupných a nastudovaných statistických výstupů lze stanovit následující předpoklady:

1. Zda má využití institutu vykázání v letech 2007 – 2009 vzestupnou tendenci v celé ČR;
2. Zda nejvíce násilných osob vykázala Policie ČR v letech 2007 - 2009 ve Středočeském kraji, potažmo v Praze.
3. Zda vykazuje institut vykázání v Libereckém kraji v letech 2007 – 2009 vzestupnou tendenci.

10.2 Metody využité k šetření

10.2.1 Rozbor statistických dat

Slovo statistika pochází z latinského „*status*“, což znamená **stav**. Původně se jednalo pouze o stav nějaké země či státu a statistikou se rozuměla činnost, která spočívala ve zjišťování tohoto stavu. Později se pole působnosti statistiky značně rozšířilo. Statistika přestala být pouze praktickou činností a stala se vysoce propracovanou vědeckou naukou. Dnes tato nauka zahrnuje velmi širokou škálu kvantitativních metod, které umožňují zjišťovat „stav“ věcí a poměrů v různých strukturách.³⁵

Statistika je věda a postup, jak rozvíjet lidské znalosti použitím empirických dat. Je založena na matematické statistice, která je větví aplikované matematiky. V teorii statistiky

³⁵ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Statistika>

jsou náhodnost a neurčitost modelovány pomocí teorie pravděpodobnosti. Do praxe statistiky patří plánování, sumarizace a analýza nepřesných pozorování.

Cílem statistiky je najít „nejlepší“ informace z dostupných dat, proto ji někteří autoři označují jako součást teorie rozhodování. Jako statistiku také označujeme hodnoty, které získáme provedením náhodného výběru.

Statistické postupy lze zhruba rozdělit na metody *konfirmační analýzy* (dále jen „KA“) - např. intervaly spolehlivosti, regresní analýza apod.) a *explorační analýzy* (dále jen „EA“) - např. shluková analýza, faktorová analýza, metoda hlavních komponent, metoda GUHA (kombinační analýza dat) apod.).

Základní rozdíl těchto dvou přístupů lze charakterizovat takto:

1. V konfirmační analýze formulujeme hypotézu a metody KA použijeme k tomu, abychom ji potvrdili či vyvrátili.
2. V EA máme k dispozici množství dat a od EA požadujeme, aby nám z nich vygenerovala nějaké hypotézy.³⁶

10.2.2 Šetření v Intervenčním centru

Šetření prováděné přímo v Intervenčním centru bylo schváleno ředitelem Intervenčního centra Libereckého kraje, Mgr. Ivo Brátem. Pisatelce byly dány k dispozici analytické údaje, které se týkaly případů domácího násilí s využitím statutu vykázání. Převážnou část souhrnných dat, které dokreslovaly situaci o této problematice v letech 2007 – 2009 (tedy období, na které je práce zaměřena) byly v bakalářské práci využity. Šetření v Intervenčním centru si autorka vybrala z důvodu dostupnosti dokumentů s objektivními poznatky a informacemi v oblasti domácího násilí.

10.3 Popis a charakteristika zkoumaného vzorku

Zjišťování a vyhodnocování dat bylo bráno v kontextu celé České republiky a následně Libereckého kraje a jednotlivých měst v kraji.

³⁶ http://tvlesak.me.cz/borova_siska/materialy/statistika/cojetostatistika.pdf

Základním zdrojem dat byly analýzy a statistické výstupy Intervenčního centra Libereckého kraje, Policie ČR a Bílého kruhu bezpečí, o.s. Zjišťovány byly údaje za celou Českou republiku z pohledu jednotlivých krajů. Zjištění se týkala porovnání jednotlivých let v souvislosti s využitím institutu vykázání, využívání tohoto institutu v roce 2007, tedy v roce, od něhož bylo možné toto preventivní opatření využívat. Porovnávány byly i další roky, 2008 a 2009. Počty vykázanych osob byly přiblíženy jak v numerické formě, tak i v procentuálním vyjádření v grafickém znázornění. Celorepublikově byla také zjišťována data k věkovému složení násilných osob, počty dětí v rodině při vykazování násilných osob a vztahy mezi blízkými osobami (manžel/manželka, druh/družka, matka/dcera, apod.)

Dále byla zjištění zúžena na případy vykázání v Libereckém kraji v jednotlivých letech (2007 – 2009), počet vykázání na jednoho obyvatele okresu Libereckého kraje. Dále bylo u všech zaevidovaných a prověřených případů zjišťováno, v jakém vztahu byly násilné osoby k obětem domácího násilí, a to v jednotlivých letech a okresech Libereckého kraje. Dále byly jednotlivé případy domácího násilí v Libereckém kraji, při nichž došlo k vykázání osoby, prověřovány z pohledu druhu vykázání. Tedy z pohledu, zda k vykázání došlo přímo na místě incidentu, kdy byla násilná osoba v bytě při příjezdu Policie ČR, či tzv. z ulice, tedy v době, kdy v místě bydliště v době příjezdu agresor nebyl. U všech případů domácího násilí, které byly nahlášeny v Libereckém kraji v letech 2007 – 2009 je zjišťováno, zda a kolik dětí bylo při incidentu přítomno. Další data zjišťují počty vykázání v jednotlivých městech Libereckého kraje a v jednotlivých letech a stanoví index vykázání v jednotlivých regionech.

11 Výsledky rozboru statistických dat

11.1 Charakteristika České republiky

Česká republika, je vnitrozemský stát, který leží ve střední Evropě. Sousedí na západě s Německem (délka hranice 810 km), na severu s Polskem (762 km), na východě se Slovenskem (252 km) a na jihu s Rakouskem (466 km). Rozkládá se na území tří historických zemí – Čech, Moravy a části Slezska – na ploše 78 867 km². V roce 2009 v Česku žilo přibližně 10,5 milionu obyvatel. Administrativně se dělí na 14 samosprávných krajů. Hlavním městem je Praha.

11.2 Vykázání v České republice

O případech vykázání v celé České republice v letech 2007 – 2009 vypovídá tabulka č. 1, v níž jsou sumarizovány všechny oznámené případy v rámci jednotlivých krajů. Pro lepší orientaci jsou v tabulce uvedeny i počty obyvatel v jednotlivých krajích i pořadí, na kterém se jednotlivé kraje nacházely v průběhu let 2007 – 2009 v souvislosti s vykázáním násilných osob.

Tabulka č. 1

Vykázání v ČR – analýza na počet obyvatel

	Kraj	Počet obyvatel	Počet vykázání			1 vykázání na počet obyvatel			Pořadí dle poměru		
			2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
1	Moravskoslezský	1 283 911	111	110	213	11 570	11 670	6 000	4	3	1
2	Hlavní město Praha	1 193 270	48	34	59	24 860	35 100	20 220	12	14	13
3	Jihomoravský	1 138 174	82	72	82	13 880	15 810	13 880	7	7	7
4	Středočeský	1 108 465	59	67	79	18 790	16 540	14 030	11	8	8
5	Ústecký	826 852	134	87	81	6 170	9 500	10 200	1	2	4
6	Jihočeský	626 634	35	37	50	17 900	16 940	12 530	10	9	6
7	Olomoucký	624 961	43	35	44	14 530	17 860	14 200	8	10	9
8	Zlínský	598 789	36	46	49	16 630	13 020	12 220	9	5	5
9	Plzeňský	552 553	14	22	16	39 470	25 120	34 530	14	13	14
10	Královéhradecký	552 481	16	22	34	34 530	25 110	16 250	13	12	11
11	Vysočina	522 267	39	26	32	13 390	20 090	16 320	6	11	12
12	Pardubický	509 353	44	39	61	11 580	13 060	8 350	5	6	2
13	Liberecký	429 080	68	36	30	6 310	11 920	14 300	3	4	10
14	Karlovarský	304 831	49	46	32	6 220	6 630	9 500	2	1	3
	CELKEM	10 271 621	778	679	862						
	PRŮMĚR		65	56	72	16 850	17 030	14 470			

V České republice bylo v období od 1.1. – 31.12. 2007 prostřednictvím IC celkem evidováno 862 rozhodnutí Policie ČR na základě zákona č. 135/2006 Sb., o vykázání nebo zákazu vstupu násilné osoby do společného obydlí. V roce 2008 celkem 679 a v roce 2009 vykázali policisté o 99 osob více, než v roce předešlém, tedy 778.

Z dostupných dat vyplývá, že **vzestupnou tendenci** s ohledem na počet vykázaných násilných osob vykazují **kraje Ústecký, Vysočina, Liberecký a Karlovarský**. V ostatních krajích bylo nejvíce vykázaných osob v roce zavedení účinnosti institutu (2007), v letech 2008 a 2009 byl vykázán menší počet násilných osob než v roce 2007.

Poznámka:

Podle informací získaných z IC bylo během roku 2007 zaznamenáno 58 případů – tedy téměř 7%, kdy došlo k opakovanému vykázání/zákazu vstupu ve stejných domácnostech (například v Karviné bylo ve stejné domácnosti vykázáno pětkrát, v Brně a v Ostravě-Hrabůvce bylo vykázáno ve stejných domácnostech třikrát). V takových situacích mohla Policie ČR na základě vlastních zjištění zahájit i bez souhlasu poškozeného trestní stíhání násilné osoby pro trestný čin dle § 215a) trestního zákona.

Jedním z dalších důležitých faktorů je i ten, že Moravskoslezský kraj je největším krajem České republiky (je 3x větší než Liberec) a žije v něm přes 1 300 000 obyvatel. Projevuje se tam také vysoká nezaměstnanost a s tím i úzce spojená zhoršená kvalita života obyvatel a špatná sociální situace. I to jsou faktory, které velmi zásadně ovlivňují chování a následné jednání lidí.

Vykázání v ČR - 2009

Region	Percentage
1. Moravskoslezský	14%
2. Hlavní město Praha	16%
3. Jihomoravský	11%
4. Středočeský	8%
5. Ústecký	6%
6. Jihočeský	4%
7. Olomoucký	6%
8. Zlínský	2%
9. Plzeňský	2%
10. Královéhradecký	5%
11. Vysočina	5%
12. Pardubický	6%
13. Liberecký	9%
14. Karlovarský	6%

41

místě je kraj **Moravskoslezský** s počtem 111 vykázaných, což je **14 %** z celkového počtu a na třetí místo se dostává **Liberecký kraj**. Naopak místem, kde policisté vykázali nejmenší počet násilných osob, je kraj Plzeňský.

11.3 Údaje k ohroženým osobám včetně dětí

V souvislosti s 862 případy vykázání/zákazu vstupu v roce 2007 v České republice bylo domácím násilím bezprostředně ohroženo 892 dospělých osob, z toho 858 žen a 34 mužů. Z hlediska věku dominuje u dospělých ohrožených osob (mužů i žen) věková kategorie 31 – 40 let (39 %), následují kategorie: 41 – 50 (25 %),
21 - 30 let (16 %).

V roce 2007 evidovala Policie ČR v celé republice celkem 941 dětí přítomných policejnímu zásahu i násilnému incidentu, který zákroku předcházel. Intervenční centra začala od září ohroženým osobám, se kterými se dostala do kontaktu, klást otázku na skutečný počet dětí žijících v domácnostech, kde došlo k vykázání. Z případů vykázání v období října až prosince byl uskutečněn kontakt s ohroženou osobou v 189 případech. V těchto případech byl evidován mnohem větší počet dětí skutečně žijících v těchto rodinách – 302 (pro informaci je to dvakrát více než zjišťuje PČR).

11.4 Ohrožené osoby, násilné osoby a druh jejich vztahu

V případech vykázání proti sobě vždy nestojí pouze jedna násilná a jedna ohrožená osoba. Například jenom v prosinci 2008 se v České republice v souvislosti s 57 případy do role ohrožené osoby dostalo 53 žen a 6 mužů. Věková struktura ohrožených osob (muži i ženy) v prosinci 2008 (první místa v pořadí):

31-40 let	26
41-50 let	13
61-70 let	6

Jedna ohrožená osoba byla starší 81 let, čtyři byly ve věku 71 - 80 let. V roli násilných, tedy vykázaných, osob se v prosinci 2008 ocitlo 56 mužů a 1 žena. Z hlediska vztahu mezi násilnou a ohroženou osobou v prosinci jednoznačně a tradičně dominovaly:

vztah manželský = 28 případů;

druh/družka = 11 případů;

zletilé dítě/rodič = 11 případů.

11.5 Počet dětí v domácnostech s vykázáním

Podle zjištění policistů bylo v 57 případech domácího násilí, které se staly v prosinci 2008 na území celé České republiky, přítomno incidentům nebo zákroku Policie ČR celkem 39 dětí. Ostatní děti v těchto rodinách byly v době zákroku policie mimo domácnost a jejich počet není policií zjišťován. Intervenčních centra měla v prosinci 2008, vyjma 6 případů, kontakt se všemi ohroženými osobami (tedy v 51 případech), v rámci komunikace s nimi prokazatelně identifikovala 34 domácností s dětmi, v nichž vyrůstalo 56 dětí.

11.6 Kdo nejčastěji volá o pomoc

Údaje poskytnuté z DONA linky³⁷ podávají ucelenou informaci o tom, kdo byl konkrétním volajícím v případě oznamování domácího násilí v roce **2008**, a to z pohledu celé **České republiky**. Převládaly mýty, že jsou to spíše svědci, sousedi či jiní členové rodiny. Informace poskytnuté DONA linkou přesně vymezují konkrétní osoby.

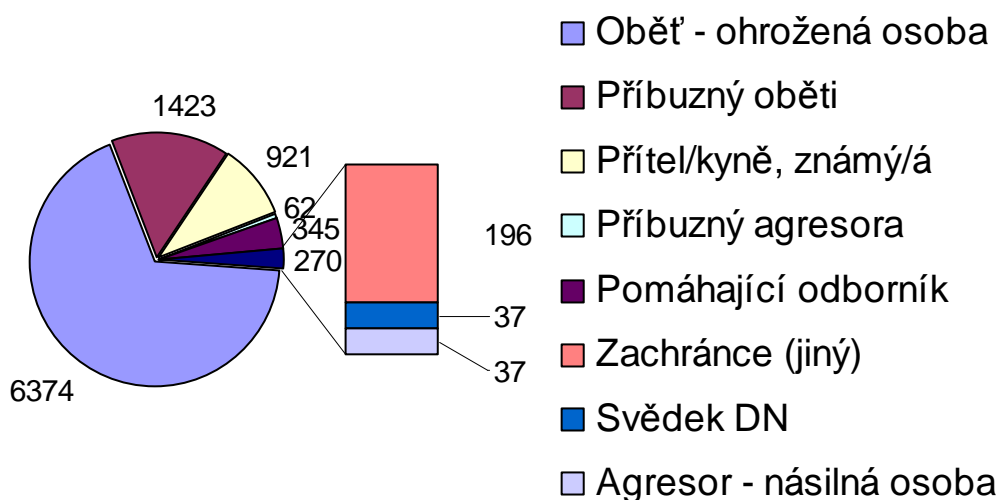
Tabulka č. 2

Konkrétní volající osoba

	Oběť - ohrožená osoba	Příbuzný oběti	Přítel/kyně známý/á	Příbuzný agresora	Pomáhající odborník	Zachránce jiný	Svědék DN	Násilná osoba	Nezjištěno
Počet volání	6374	1423	921	62	375	196	37	37	13
tj. %	67,5	15,1	9,8	0,7	4	2,1	0,4	0,4	0,1

³⁷ DONA linka, zřizovatele je BKB, o.s., specializovaná celostátní služba telefonické krizové pomoci pro osoby ohrožené domácím násilím, pracuje v nepřetržitém provozu od 11. září 2001, pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je svědkem domácího násilí, pomáhá profesionálům, kteří při výkonu svého povolání přicházejí do prvního či opakovaného kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím; respektuje anonymitu klientů, respektuje požadavek diskrétnosti garantuje vysoký standard služeb

Graf č. 2

Konkrétní volající osoba

Z grafického znázornění jednoznačně vyplývá, že tím, kdo **volá o pomoc**, je sama **ohrožená osoba**. Je to překvapující zjištění, a to z toho důvodu, že násilí v rodině není záležitostí jednorázovou, ale děje se opakovaně. Můžeme tedy připustit, že opakovaně „hlučné“ chování rodiny, případně křik a pláč dětí, nenechají netečnými sousedy či jiné svědky. Opak je ale pravdou. Jak ze zpracovaných dat vyplývá, nejčastěji si volají o pomoc samy ohrožené osoby, a to v **67,5 %**.

Zajímavé zjištění je i to, že některé případy oznámí sama násilná osoba. Byť se jedná o pouhé čtyři desetiny procenta, dá se předpokládat, že tito jedinci si uvědomili své chování, kterého možná i litují.

Na DONA linku se v roce 2008 v České republice obrátilo se svým problémem celkem 15 119 volajících. Z tohoto počtu se **9 438** hovorů **týkalo domácího násilí**, což je **62,4 %**, tedy více než polovina. Z poskytnutých dat jednoznačně vyplývá, že tím, kdo volá o pomoc, je sama ohrožená osoba. Dalšími osobami, které upozorňují na násilí v rodině, jsou příbuzní oběti a přítelkyně nebo známí. V mizivém počtu volá osoba násilná.³⁸

³⁸ <http://www.donalinka.cz/>

12 Liberecký kraj – charakteristika

Liberecký kraj leží na samém severu Čech. Po Praze je druhým nejmenším krajem Česka. Liberecký kraj jako vyšší územní samosprávný celek byl vytvořen v roce 2000. Sídlem a zároveň největším městem kraje je Liberec. Jeho rozloha (3 163 km²) zabírá cca 4 % území České republiky. Počet trvale žijících obyvatel dosahuje 428 291.

Kraj sousedí s Královéhradeckým krajem na východě, Středočeským krajem na jihu, Ústeckým krajem na západě, německou spolkovou zemí Sasko (Sachsen) na severozápadě a Dolnoslezským vojvodstvím (Województwo dolnośląskie) v Polsku na severovýchodě. Administrativně se Liberecký kraj dělí na 4 okresy a 215 obcí (z toho 36 se statusem města).

Podíl obyvatel na věku v Libereckém kraji je následující. Ve věku 0 – 14 let je 64 521, od 15 – 64 je 312 102 a ve věku 65 a výš je v kraji 60 702 obyvatel. Míra aktivity obyvatel Libereckého kraje je 56,5%, z toho se 67 % podílejí na tomto stavu muži a ve 46,5% ženy.³⁹

³⁹ <http://liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/page22>

Tabulka č. 3 přibližuje jednotlivá města Libereckého kraje, uvádí počty obyvatel, rozlohu, hustotu zalidnění i počet obcí, které se nacházejí v jednotlivých městech Libereckého kraje.

Tabulka č. 3

Administrativní členění a statistická data

Okres	Počet obyvatel	Rozloha	Hust. zal.	Počet obcí
Česká Lípa (CL)	103.352	1.072,91	96	57
Jablonec nad Nisou (JN)	89.681	402,30	223	34
Liberec (LB)	167.052	988,87	169	59
Semily (SM)	74.666	698,99	107	65

12.1 Vykázání v Libereckém kraji

Počet vykázání v Libereckém kraji, od doby účinnosti nové legislativní úpravy (rok 2007) má vzestupnou tendenci. Tento stav lze na základě zjištěných informací připisovat zcela jednoznačně velmi dobré práci Intervenčního centra v Liberci a spolupráci s Policií ČR v kraji. Svůj nemalý podíl mají na tomto stavu pracovníci Intervenčního centra, kteří za přítomnosti metodika Policie ČR provedli již několik metodických zaměstnání a policisté jsou tak kontinuálně a systematicky proškolení k problematice domácího násilí. Díky těmto iniciativám dokázali policisté dobře „zacházet“ s institutem vykázání a dokázali rozlišit, kdy a za jakých okolností jej lze aplikovat.

Tato skutečnost se odráží na celorepublikových výstupech. Liberecký kraj byl v roce 2007 (v době, kdy byl institut vykázání uzákoněn) na desátém místě v počtu vykázaných osob. Nebylo to tím, že by se tyto případy objevovaly v kraji ojediněle. Důvodem bylo, že policisté vstupovali do „procesu“ zaškolování.

Naprostý obrat byl zaznamenán v letech následujících, tedy v roce 2008 a 2009. Liberecký kraj se dostává z desáté příčky na čtvrtou, v roce 2009 dokonce na třetí. Lze připustit, s ohledem na tento stav, i alternativu možného zneužití institutu vykázání. Není tím myšleno, že by policisté vyhodnotili situaci v rodině špatně, ale to, že jsou například v rodině spory z důvodu rozvodového řízení manželství, kdy jeden z partnerů využije příležitosti a vyhroťte konflikt natolik, že přijede zasahovat policie. Ke zvyšování napětí mezi partnery

přispívá i situace ve společnosti, zejména pak zvyšující se nezaměstnanost. Tento stav pak samozřejmě působí u rozvodového soudu v prospěch jedné strany a v neprospěch druhé. Je to ale pouhá domněnka, která není předmětem zjišťování této bakalářské práce. Je to pouze konstatování možného stavu.

Tabulka č. 4 *Vykázání v Libereckém kraji v letech 2007 - 2009*

Liberecký kraj	Počet obyvatel	Počet vykázaní	1 vykázaní na počet obyvatel
2007	429 080	30	14 300
2008		36	11 920
2009		68	6 310

Data ale samozřejmě dokládají, že domácí násilí je problém, který existuje – je to výpověď skutečného stavu. Jedná se o trestnou činnost, která je sice latentní, ale jako jednu z mála ji policisté nedokáží vyhledat. Záleží pouze na těch osobách, kterých se týká, zda ji oznámí či nikoliv. Statistická data ale hovoří jasně: k případům domácího násilí dochází.

Nabízí se také zamyšlení, jak je domácí násilí vnímáno z pohledu práva, okolím a médií. Právo stanovuje naprosto jednoznačně, co je domácí násilí (opakovanost, dlouhodobost, násilí v rodině, psychické x fyzické, apod.), policisté disponují postupem, kterým se mají řídit a mají k dispozici i důležité otázky, na které musí získat odpovědi (SARA DN), aby vyhodnotili, zda se jedná o domácí násilí či nikoliv.

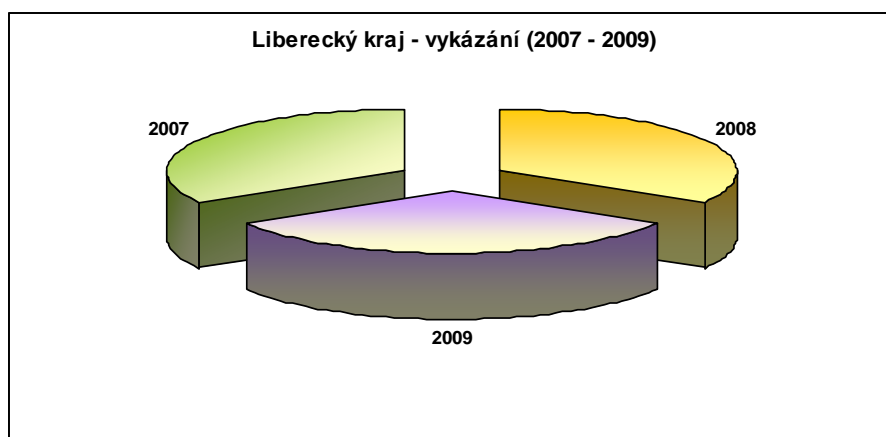
Na straně druhé stojí okolí, sousedé. I když vědí, že k něčemu takovému dochází, většinou to hodnotí tak, že se do sporů nebudou vměšovat a situace, kdy dochází v rodině k násilí, raději přehlížejí. Dá se říci, že jsou k podobným případům „benevolentnější“, než k jakékoliv jiné trestné činnosti. To nakonec dokládají i data v **tabulce č. 2**, kde je uvedeno, kdo nejčastěji volá o pomoc. V případě **svědků** domácího násilí jsou **to pouhá 0,4 %**.

Pak je tu pohled médií. Pro ně je jakákoliv šarvátka, jakýkoliv projev násilí, impulzem k velkému případu. A nerozlišují ani velmi důležité hledisko, a to sociokulturní zvláštnosti. Některé kultury mají již historicky dané vzorce chování, které jsou v jejich kultuře běžné, standardní. Například romská kultura. Hlučnost, výbušnost, impulzivita, řešení konfliktů

násilím. Nyní ale dochází k popírání těchto zvláštností uvnitř této minority a spousta popsanych projevů je řešena jako domácí násilí. Na druhou stranu je toto zneužíváno i samotnými členy této minority. I policie na Liberecku již od začátku roku 2010 řeší několik případů, které oznámily rómské ženy.

Graf č. 3

Vykázání v LK v letech 2007 - 2009

Vzestupná tendence taktéž dokládá fakt, že osvěta k tomuto tématu, jak mediální, tak například i na lokální úrovni (formou přednášek, tiskovin, letáků) dodala odvahu mnohým z těch, kteří se obávali se svým problémem něco dělat. Nyní se už například ví velmi zásadní a pozitivní věc. Že existuje „institut vykázání“, a že to nebudou oběti, které budou muset opustit domovy, ale osoby chovající se násilně. A že mají oběti domácího násilí možnost se během deseti dnů (ve výjimečných případech lze útočníkům zakázat kontakt s oběťmi až na jeden rok.) rozhodnout, co dál se svým životem.

Tabulka č. 5

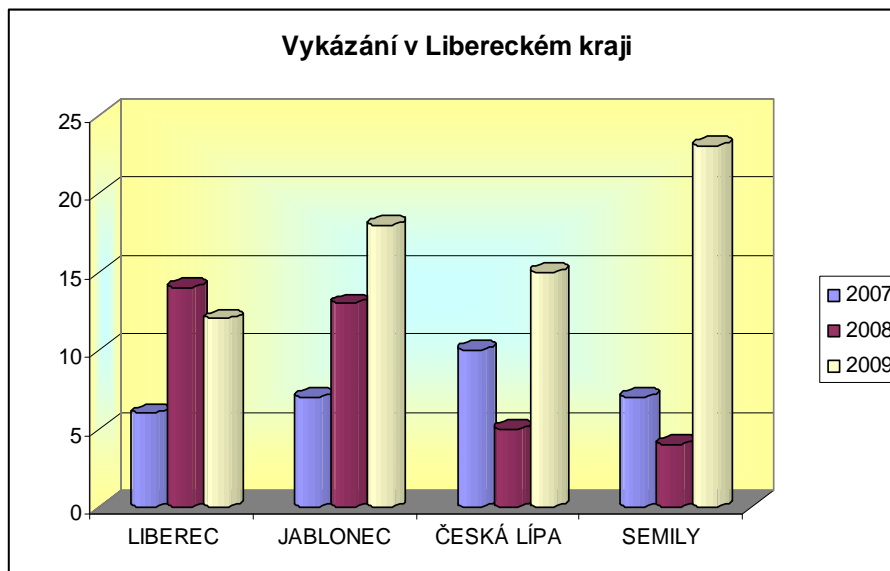
Vykázání v jednotlivých městech a letech

Počet vykázání v regionech	Roky		
	2007	2008	2009
LIBEREC	6	14	12
JABLONEC	7	13	18
ČESKÁ LÍPA	10	5	15
SEMILY	7	4	23
SOUČET	30	36	68

Tabulka č. 5 uvádí počty vykázání v Libereckém kraji. Data se vztahují vždy k jednotlivým městům a rokům. U tří okresů – Liberec, Jablonec a Semil, je viditelná vzestupná tendence v případech vykázání násilných osob. Výjimkou je okres Česká Lípa,

v němž využili policisté institut vykázání nejvíce, a to v deseti případech. V následujícím roce se tento počet snížil na polovinu a v roce 2009 naopak vykazovali třikrát více násilných osob.

Graf č. 4 Počty vykázání v jednotlivých městech a letech

12.2 Vztah mezi partnery v případech vykázání

Ve všech sledovaných letech převažovaly v Libereckém kraji legálně sezené páry nad ostatními formami soužití. Dalšími „rizikovými skupinami“ byli druh s družkou a rozvedení manželé. Pro páry, které spolu žijí bez uzavřeného sňatku, je řešení podobných situací snadnější. Od partnera či partnerky odejdou bez toho, aby věc řešili přes policii.

Tabulka č. 6 Vztah mezi partnery v případech vykázání

vztah OO/NO	2007	2008	2009
manželé	64	65	82
rozvedení manželé	13	19	9
druh/družka	37	40	44
mezigenerační n.	18	23	27
týraný muž	13	5	10

Vysvětlivky:

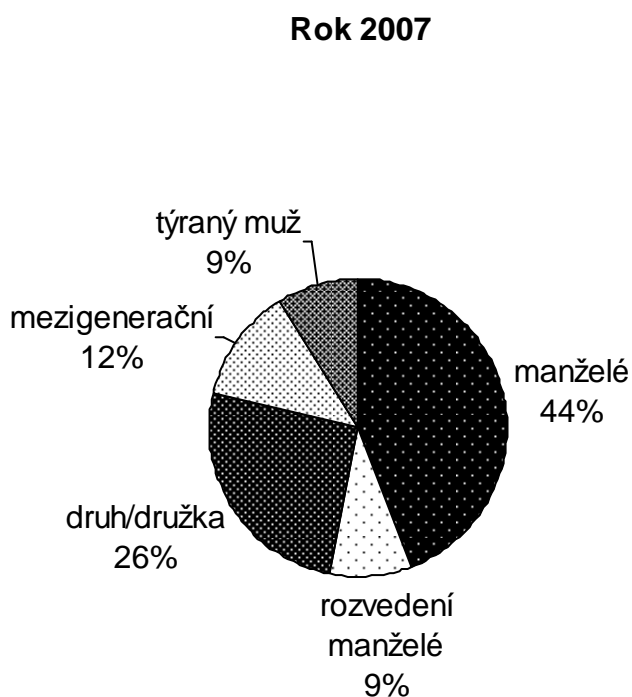
OO – ohrožená osoba

NO – násilná osoba

Týraných mužů bylo ve sledovaném období – v letech **2007 – 2009 – v Libereckém kraji, podstatně méně než žen.** Z toho lze jednoznačně dovodit, že ženy se stávají obětmi násilí častěji než muži. Ve své knize Psychopatologie pro pomáhající profese tento stav vysvětluje i Marie Vágnerová tím, „že žena nemá tolik síly, je fyzicky slabší, je zranitelnější nejen somaticky (vzhledem k tělesné konstituci a mateřství), ale i ekonomicky a sociálně. Submisivní postavení ženy je tedy potvrzováno i biologickými faktory.⁴⁰

12.3 Vztah mezi partnery v případech vykazání

Z následujících údajů je zřejmé, že násilné chování probíhalo mezi legitimními manžely. Oficiálně sezené páry se po celé tři hodnocené roky obracely na policisty nejčastěji.

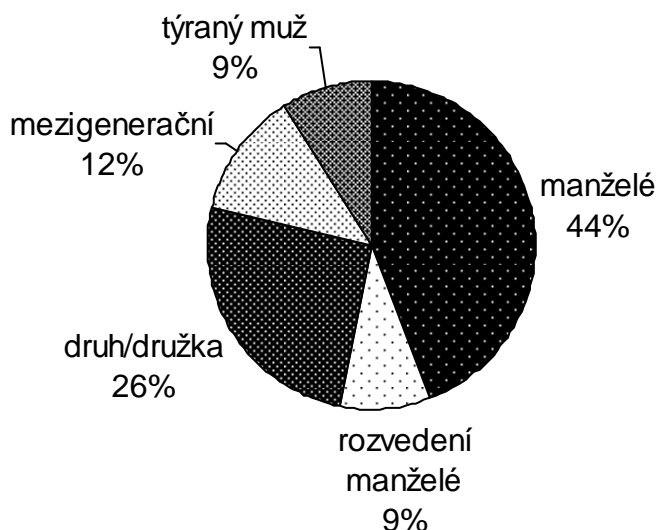
Graf č. 5 ukazuje, jaká byla situace **v roce 2007 v Libereckém kraji** s ohledem na vztah mezi partnery, u nichž docházelo k domácímu násilí. Jednoznačně **dominují** vztahy partnerů, kteří žijí v **sezeném partnerství, a to ve 44 %**. Jiná situace byla v případě druha či družky.

⁴⁰ Vágnerová, M., „Psychopatologie pro pomáhající profese.“ (rozšířené a přepracované vydání), Portál, Praha 2004, ISBN 80-7178-802-3

Tento fakt si lze vysvětlit i tak, že partneři, kteří spolu žijí, ale nejsou manžely, daleko snadněji řeší situaci v případě konfliktů. Lépe se jim ukončuje vztah, který není právně podložen.

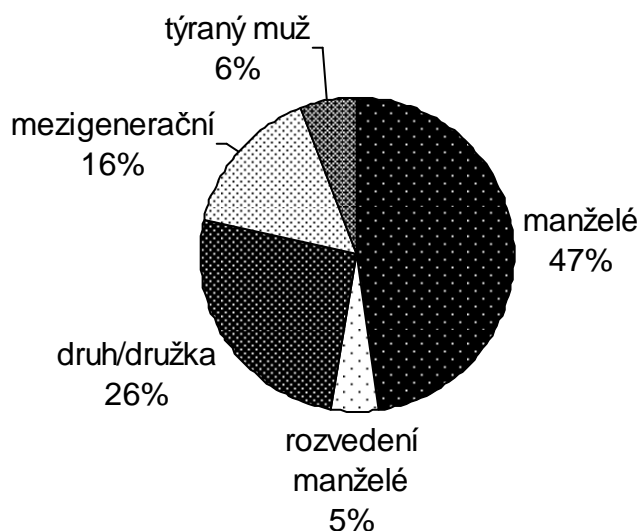
Velmi zajímavé je ale zjištění s ohledem **na muže**. Skutečně nemalé procento – **9%** - se jich oficiálně v Libereckém kraji přihlásilo k tomu, že jsou týráni. Můžeme se domnívat, že k tomuto stavu přispěla osvěta v různých periodikách či médiích, díky které se osmělili i muži, kteří si uvědomili, že situace, v které se nacházejí, není standardní a rozhodli se ji řešit.

Rok 2008

V roce 2008 byla situace v Libereckém kraji téměř shodná. Jak naznačuje **graf č. 6**, rovněž dochází nejčastěji ke konfliktním situacím, které jsou posuzovány jako domácí násilí, mezi **manželskými páry, a to ve 43%**. Naprosto totožné je procento vztahu druh/družka, a to 26%. Naopak klesl o polovinu počet mužů, kteří se oficiálně přiznali k týrání blízkou osobou. V roce **2008** to byly jen **3% mužů**.

Rok 2009

Jiná situace není v Libereckém kraji ani v roce **2009**. Z **grafu č. 7** je zřejmé, že k domácímu násilí i nadále dochází nejčastěji **mezi manžely, a to ve 47%**. Naprostá shoda je v případě všech tří let (2007 – 2009) v Libereckém kraji u párů, kteří spolu žijí jako druh a družka. Celé tři hodnocené roky se domácí násilí týkalo 26%. A zajímavá je opět situace u mužů. Oproti roku 2008 se v roce 2009 odhodlalo případ oznámit a hledat pomoc dvakrát vyšší procento mužů, celkem 6%. Může to být také odrazem mediální osvěty, že se domácí násilí týká pouze žen jako obětí, ale i mužů.

V této souvislosti bych chtěla zmínit i jedno velmi důležité zařízení v Hradci Králové. Královéhradecká **Oblastní charita**, která byla zřízena Diecézní charitou **Hradec Králové** jako **úcelové zařízení římskokatolické církve**, poskytuje také služby mužům. A to těm, kteří se například vrátili z výkonu trestu odnětí svobody a ztratili zázemí, ale také snad jako jediní v republice **poskytují služby, péči a azyl mužům**, kteří se staly **obětmi týrání** svých partnerů či rodiny.⁴¹

⁴¹ http://www.dekanstvihk.cz/institute/institute_charita.htm

Poznámka:

*Velmi alarmující je ale zjištění v případě **mezigeneračního domácího násilí**. Má stále vzrůstající tendenci. V roce 2007 se jednalo o 12%, o rok později o 15% a v roce 2009 přibýlo k patnácti procentům další procento. Toto zjištění je o to závažnější, že tohoto násilí se v převážné míře dopouštějí děti na svých již starých rodičích, mnohdy nemocných a odkázaných na jejich pomoc a péči. Tito lidé se proti násilí, prováděné formou psychickou či fyzickou, hůře brání.*

12.4 Vydání předběžných opatření

Následující data dokládají, kolik bylo vydáno předběžných opatření o **vykázání** v **Libereckém kraji v letech 2007 – 2009** a kolik násilných osob muselo opustit obydlí (bylo vykázáno přímo z obydlí), a kolik bylo vykázáno tzv. z ulice.⁴²

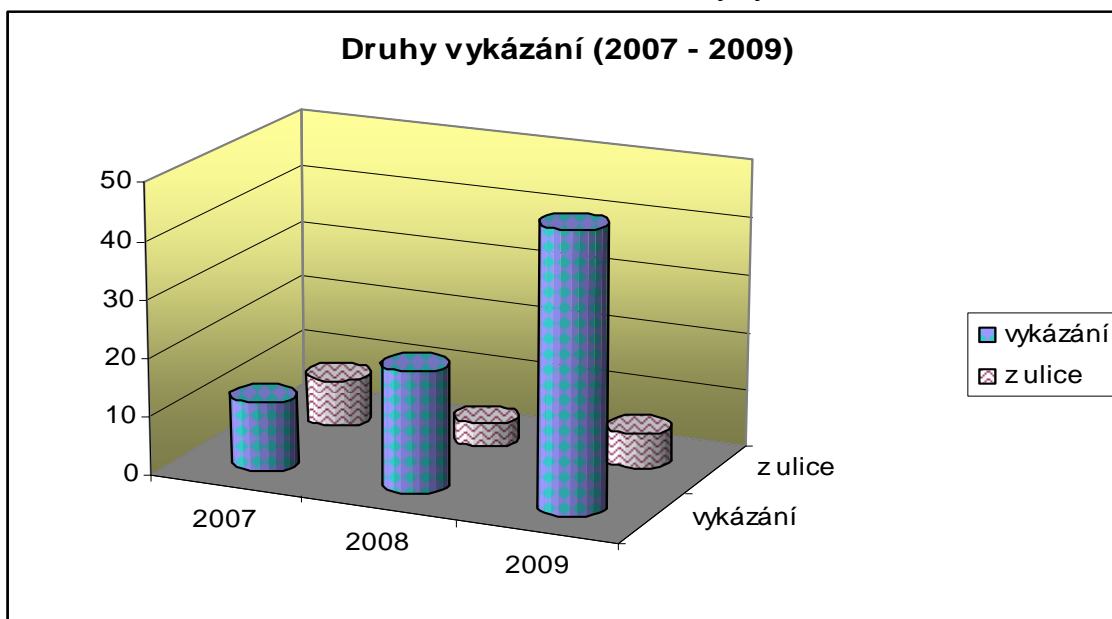
Ze získaných dat jednoznačně vyplývá, že **ve více jak 60 %** byly násilné osoby ve sledovaných letech v Libereckém kraji **vykázány přímo z obydlí**. Z toho lze dovodit, že policisté byli k těmto případům přivoláni v době jejich aktuálního stavu, tedy v době, když k násilí docházelo v bytě.

<i>Tabulka č. 7</i>	<i>Druhy vykázání (2007 – 2009)</i>		
	2007	2008	2009
vykázání	12	21	48
z ulice	8	4	6
CELKEM	19	25	54

⁴² Pozn.: V roce 2007 a 2008 se v souvislosti s institutem vykázání používala následující terminologie: vykázání a zákaz vstupu. Vykázání se používalo v případech, že byla násilná osoba přímo v bytě, když policie při incidentu zasahovala, termín „zákaz vstupu“ se využíval v případech, kdy násilná osoba nebyla při incidentu v místě v obydlí, když policie zasahovala. V roce 2009 se tato terminologie sjednotila a omezila pouze na termín „vykázání“, který se jako jediný užívá, ať už je násilná osoba vykázána z obydlí či tzv. z ulice.

Graf č. 8

Druhy vykázaní v letech 2007 – 2009

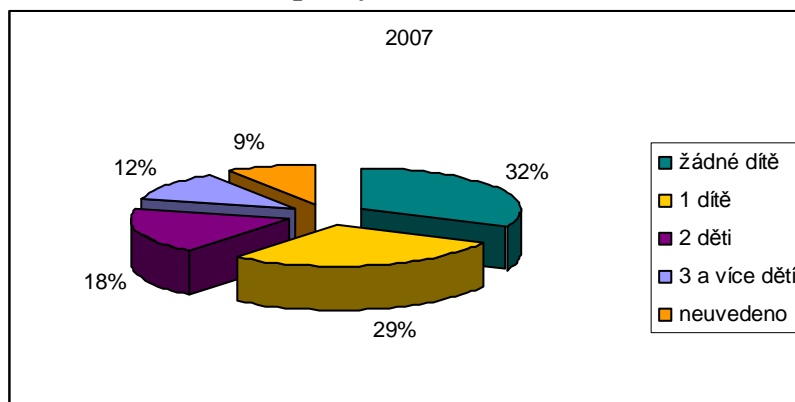
12.5 Počet dětí přítomných při vykázaní

Není pochyb o tom, že k domácímu násilí dochází rovněž za přítomnosti dětí (viz výstupy celorepublikového stavu). Ty mnohdy „přehlíží“ násilnostem v rodině i několik let, než se někdo (buď sousedé nebo sama oběť) rozhodnou vše oznámit na policii.

Do života si mnohdy nesou „stigma“, s nímž se nechtějí nikomu svěřit a zažívají tak velmi traumatické chvíle. Obraz násilností v rodině si pak s sebou nesou i do svých nově vznikajících rodin a dostávají se buď do pozice oběti násilí či jej uplatňují proti partnerovi či partnerce sami.

Následující výstupy dokládají, že ani děti nebyly ušetřeny střetům mezi rodiči, druhy, družkami, atd., ale i ony byly na místě, když policie vykazovala někoho z rodiny. Ani tato čísla, deklarující **počty dětí** v rodině přímo **při konfliktech v celém Libereckém kraji** v letech **2007 – 2009**, nejsou zanedbatelná.

Graf č. 9 Počet dětí v rodině při vykazání – rok 2007

Z grafu č. 9 je zřejmé, že v případech vykazání násilné osoby v roce 2007 bylo konfliktu v Libereckém kraji přítomno **v 29% alespoň jedno dítě**, v 18% děti dvě, atd. V případech, kdy děti byly přítomny domácímu násilí a v bytě zasahovala policie, byla také navázána spolupráce s Orgány sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“). OSPOD plní spoustu úkolů, ale mimo jiné také například dohlíží na problémové rodiny, zprostředkovává osvojení dětí, pomáhá řešit některé rodinné situace týkající se dětí, pokud není nutné rozhodnutí soudu apod. Tento orgán může i sám podávat návrhy na soudní rozhodnutí ve věcech nezletilých dětí, považuje-li to za nutné, např. návrh na nařízení ústavní výchovy dítěte.

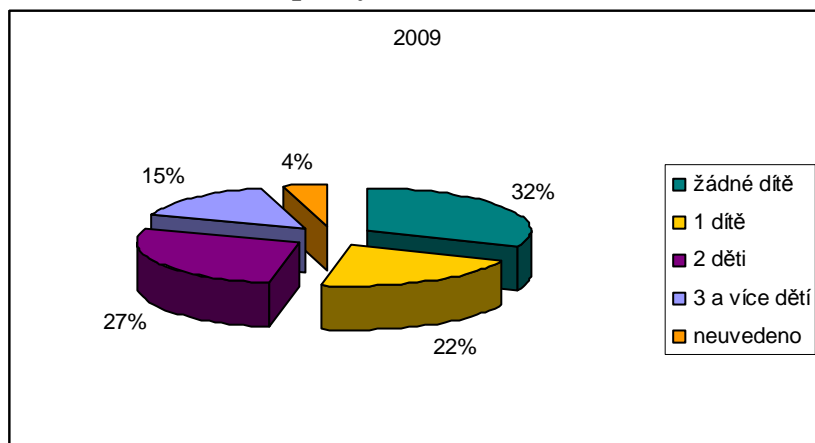
Graf č. 10 Počet dětí v rodině při vykazání – rok 2008

Stejně tak v roce 2008 byly dle zjištěných poznatků (viz graf č. 10) při případech vykazání v Libereckém kraji **přítomny děti**. Z celkového počtu případů, tedy ze 100%, byly **děti přítomny v 74 % incidentů**. Je to velice vysoké procento, které může mít

nezanedbatelné následky. Dítě může být do budoucna ohroženo tím, co v rodině prožilo, čemu bylo přítomno a to může ovlivnit jeho další život a vývoj. Záleží samozřejmě i na věku dítěte a přístupu rodičů k těmto problémům.

Graf č. 11 Počet dětí v rodině při vykazání – rok 2009

Graf č. 11 se zabývá stejným problémem, tedy přítomností dětí v rodinách při násilnostech v Libereckém kraji, a to **v roce 2009**. Z výsledků je zřejmé, že **v 68%** případů bylo u konfliktů **přítomno jedno a více dětí**. Z toho lze vyvodit také velmi frekventovanou spolupráci nejen s Intervenčními centry s ohledem na oběť násilí, ale také OSPODU z pohledu péče a ochrany dětí.

12.5 Počty vykazání v přepočtu na počet obyvatel – rok 2007

Tabulka č. 8

přepočet počtu vykazání na počet obyvatel v regionu

2007	PŘÍPADY vykazání	počet obyvatel v regionu	index regionu	pořadí dle indexu
ČESKÁ LÍPA	10	103 000	1:10 300	1.
SEMILY	7	75 000	1: 10 714	2.
JABLONEC	7	89 000	1: 12 714	3.
LIBEREC	6	166 000	1: 27 667	4.
součty	30	433000	1: 14 433	průměrný index

V roce 2007 bylo nejvíce vykázání v České Lípě. Policisté využili tento institut v deseti případech. K tomuto stavu může přispívat i fakt, že se Česká Lípa řadí mezi jeden ze tří okresů Libereckého kraje s nejmladším obyvatelstvem. Ekonomicky aktivních osob bylo na Českolipsku v roce 2007 zhruba padesát procent, tedy přes 51 tisíc obyvatel.

Jedním z dalších faktorů může být i **míra nezaměstnanosti**, která v roce 2007 dosahovala bezmála 7 %. Ztráta zaměstnání je totiž jednou z náročných životních situací, kdy si lidé uvědomují fakt, že „selhali“, a že svou rodinu nedokáží finančně zajistit. Někteří se dostávají do nepříjemných psychických stavů, například depresí, jiní tuto skutečnost řeší **únikem k návykovým látkám, nejčastěji k alkoholu**. S ním jde mnohdy ruku v ruce i **násilí a agrese**, kterou uplatňují zejména v rodině.

ČESKÁ LÍPA – 2007 (zde byl využit institut vykázání poprvé v Libereckém kraji)

Přímo z bytu, ve kterém žije se svou matkou, vykázali 19 letého mladíka. Svou matku syn týral již od roku 2005 a to jak psychicky, tak i fyzicky. Nikdy se však neodhodlala oznámit události, které se dějí za zavřenými dveřmi, policistům nebo jiným orgánům. Bála se, že selhala jako matka, a to co jí způsobuje, je důsledek její špatné výchovy. V úterý, 13. února 2007, se žena rozhodla vše změnit. Nebylo to dlouhodobé přemýšlení nad situací, ale konkrétní čin. Syn totiž matku velmi brutálně napadl. Surově jí ztloukl, škrtl ji a vyhrožoval jí ještě dalšími brutálnějšími útoky a zabitím. Matka z obavy o svůj život, aby jí vlastní syn nezabil, vytočila tísňovou linku policistů. 19 letého syna vykázali policisté na deset dnů z bytu a domů se směl vrátit až 24. února. Rovněž ho policejní komisař obvinil z násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci a z nebezpečného vyhrožování.

12.6 Počty vykázání v přepočtu na počet obyvatel – rok 2008

Tabulka č. 9

2008	PŘÍPADY vykázání	počet obyvatel v regionu	index regionu	pořadí dle indexu
JABLONEC	13	89 000	1: 6 846	1.
LIBEREC	14	166 000	1: 11 857	2.
SEMILY	4	75 000	1: 18 750	3.
ČESKÁ LÍPA	5	103 000	1: 20 600	4.
součty	36	433000	1: 12 028	průměrný index

V roce následujícím se na první místo dostává v přepočtu na počet obyvatel na **první místo Jablonec nad Nisou**. Projevují se zde rovněž **problémy s nezaměstnaností**, která byla v roce **2008 kolem 6,6 %**. Ve struktuře nezaměstnaných **dominovaly ženy – bez zaměstnání jich bylo 7,7 %**, nezaměstnanost mužů se pohybovala na úrovni 5,6 %. Do popředí se dostávají případy domácího násilí, kdy jsou v rodině nezaměstnaní oba partneři.

JABLONEC NAD NISOU - 2008

Nehezké vzpomínky bude mít na vánoční svátky roku 2008 mladá žena z Jablonce nad Nisou. Její 26 letý muž ji tak surově zbil, že měla zlomený nos, pohmožděnou krční páteř, hlavu, rameno a obličej. Žena se se zraněními léčila déle než tři týdny. Muž ženu napadal v posledním půlroce opakovaně, vždy se ale bála útoky oznámit. Manželovi hrozí až tříleté vězení za trestný čin ublížení na zdraví a týrání osoby ve společném bytě nebo domě.

12.7 Počty vykazání v přepočtu na počet obyvatel – rok 2009

Tabulka č. 10

2009	PŘÍPADY	počet obyvatel	index regionu	pořadí dle indexu
	vykazání	v regionu		
SEMILY	23	75 000	1: 3 261	1.
JABLONEC	18	90 000	1: 5 000	2.
ČESKÁ LÍPA	15	104 000	1: 6 933	3.
LIBEREC	12	168 500	1: 14 042	4.
součty	68	437 500	1: 6 426	průměrný index

Město Semily s přibližně 9 000 obyvateli se rozkládá v Libereckém kraji na severovýchodě Čech. **Semily se potýkají s vysokou mírou nezaměstnanosti**. K poslednímu únoru 2009 bylo na Semilsku **10,6 % občanů nezaměstnaných**, z toho pak 11,2 % žen a 10,1 % mužů. K tomu lze přidružit i možné řešení problémů s nezaměstnaností alkoholem, zvyšování agrese a stupňující se napětí v rodině, které může vyústit ve verbální, v horším případě i brachiální útoky. I to může být důsledek stavu v oblasti domácího násilí.

SEMILY - 2009

Po dobu několika let napadal slovně i fyzicky svoji ženu 48 letý muž z Turnova. Intenzita psychického i fyzického násilí se v průběhu doby stupňovala. Muž ničil i rodinný majetek. Vše vyvrcholilo v červnu 2009, kdy fyzicky napadl i svoji dceru. Přivolání policisté muže vykazali ze společného obydlí, a to na dobu deseti dnů. Proti muži bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě. 41 letá žena má nyní možnost požádat o prodloužení desetidenní doby vykazání u soudu a to až na dobu jednoho roku.

13 Vyhodnocení předpokladů

➔ Předpoklad č. 1

Zda má využití institutu vykazání v letech 2007 – 2009 vzestupnou tendenci v celé ČR.

Z grafu č. 1, který zřehledňuje počty vykázaných násilných osob v jednotlivých krajích a letech vyplývá, že vzestupnou tendenci bylo možné vysledovat pouze v kraji Ústeckém, Vysočina, Libereckém a Karlovarském. V ostatních krajích bylo nejvíce vykázaných osob roce zavedení účinnosti institutu, tedy v roce 2007. V roce 2008 a 2009 byl vykázan menší počet násilných osob než v roce 2007.

Předpoklad č. 1 se nám nepodařilo potvrdit.

➔ Předpoklad č. 2

Nejvíce násilných osob vykazala Policie ČR v letech 2007 – 2009 ve Středočeském kraji, potažmo v Praze.

Nejvíce osob bylo vykázáno ve sledovaném období v Moravskoslezském kraji. Příčinou tohoto stavu je skutečnost, že policisté z tohoto regionu byli zařazeni do pilotního projektu, v němž byli pracovníky Bílého kruhu bezpečí, o.s. jako první proškoleni k problematice domácího násilí.

V Praze bylo v roce 2007 vykázáno 59 osob, o rok později 39 a v roce 2009 celkem 48 osob. Ve Středočeském kraji vykazali policisté v roce 2007 celkem 79 násilných osob, v roce 2008 jich bylo 67 a v roce loňském 59.

Naopak v kraji Moravskoslezském byl nejvyšší počet vykázaných osob v roce 2007, kdy mělo zákaz vstupu do obydlí 213 násilných osob, v roce 2008 se jednalo o 110 osob a v roce 2009 mělo vystaveno rozhodnutí o vykazání 111 násilných osob.

Předpoklad č. 2 se nepodařilo potvrdit.

→ Předpoklad č. 3

Využití institutu vykázání v Libereckém kraji v letech 2007 – 2009 má vzestupnou tendenci.

V roce 2007, kdy bylo do zákonných norem implementováno preventivní opatření (institut vykázání), vykázali policisté v Libereckém kraji **30 násilných osob** a v republikovém pořadí se tak Liberecký kraj začlenil v rámci České republiky na 10. místo. **V roce 2008** vykázaných násilných osob v Libereckém kraji přibylo a z původních 30 vykázaných útočníků v roce 2007 jich bylo o rok později vykázáno **o šest více**. Rok **2009** byl pro Liberecký kraj s ohledem na počty vykázaných osob převratný. Policisté využili preventivního opatření – institutu vykázání – v případě 68 osob, což je oproti roku 2008 bezmála **100 % nárůst**. Z desátého místa v roce 2007 v rámci celé republiky se tak Liberecký kraj umisťuje na 3. místě v počtu vykázaných násilných osob.

Předpoklad č. 3 se nám podařilo potvrdit.

14 Závěr

Bakalářská práce si kladla za cíl přiblížit a podrobněji popsat problematiku domácího násilí, a to nejprve v obecné rovině. Teoretická část je proto zaměřena na vysvětlení terminologických pojmů, které s domácím násilím souvisí. Rovněž upozorňuje na teoretické vymezení definice domácího násilí, které jsou nejčastěji používány v literatuře či policejní praxi. V této části se hovoří také o znacích domácího násilí, druzích týrání a v neposlední řadě o příčinách a okolnostech, za jakých k tomuto jednání nejčastěji dochází.

Pozornost zaměřuje na osobnost násilné osoby a oběti. V souvislosti s osobností agresora/agresorky je přiblížena typologie těchto jedinců. S ohledem na ohroženou osobu se teoretická část zmiňuje o participaci oběti na případech domácího násilí a popsány jsou tak důležité faktory, které významným způsobem ovlivňují následné chování agresora – jedná se o previktimní faktory, vulnerabilitu oběti a typologii. Bakalářská práce hovoří také o možných následcích, které se mohou objevit u oběti po útocích násilné osoby. V této souvislosti je popisována viktimizace oběti na úrovni primární, sekundární a terciární viktimizace. Teoretická část se zmiňuje také o tom, jaké dopady mohou mít případy domácího násilí na děti, které musí násilnému jednání v rodině přihlížet a jak tyto události ovlivňují jeho další rozvoj a do budoucna i soužití s partnerem či partnerkou.

V první části bakalářské práce je také popsáno domácí násilí z hlediska práva, tedy jak byly tyto případy posuzovány v minulosti, za účinnosti starého trestního zákona, kdy byla zavedena nová skutková podstata trestného činu § 215a, co je institut vykázaní, kdy byl aplikován, co toto preventivní opatření přineslo osobám násilným i oběťm domácího násilí. Zmíněna je také novelizace trestního zákoníku, který je v účinnosti od ledna 2010, a který přinesl také zásadní změny v terminologii trestných činů (přečiny, zločiny), ve výších trestů či přechíslování jednotlivých paragrafů. Podle novelizace trestního zákoníku jsou vysvětleny pojmy jako týrání, společné obydlí, apod. Popsán je také postup podání trestního oznámení orgánům činným v trestním řízení v případě, že se ohrožená osoba rozhodne situaci řešit a nehodlá již snášet násilí vůči své osobě.

V závěru teoretické části autorka uvádí informace o způsobu a možnostech pomoci při páchání domácího násilí, a také o institucích, které tyto služby nabízejí. Část této kapitoly je tak věnována velmi významnému zařízení, které poskytuje krizovou pomoc osobám

ohroženým domácím násilím, a to Intervenčnímu centru. Je zde popsáno, jakými základními činnostmi se toto centrum zabývá, jaké jsou principy poradenství a jakým způsobem lze Intervenční centrum požádat o pomoc.

V praktické části jsme si stanovili tři předpoklady, které podrobujeme výzkumnému šetření s cílem je potvrdit nebo vyvrátit. Stanovili jsme si předpoklady:

1. Zda má využití institutu vykazání v letech 2007 – 2009 vzestupnou tendenci v celé ČR.
2. Zda nejvíce násilných osob vykázala Policie ČR v letech 2007 – 2009 ve Středočeském kraji, potažmo v Praze.
3. Zda využití institutu vykazání v Libereckém kraji v letech 2007 – 2009 má vzestupnou tendenci.

Předpoklady zjišťujeme pomocí dvou zvolených metod, a to rozbořem statistických dat a expertním rozhovorem. Statistika jako taková je věda a postup, jak rozvíjet lidské znalosti s pomocí využití empirických dat. Tato věda je založena na matematické statistice, která je větví aplikované matematiky. V teorii statistiky jsou náhodnost a neurčitost modelovány pomocí teorie pravděpodobnosti. Cílem statistiky je najít nejlepší informace z dostupných dat. Další využitou metodou bylo šetření v Intervenčním centru Libereckého kraje, tedy přímo expertní rozhovor s ředitelem IC, Mgr. Ivo Brátem. Při šetření jsme získali objektivní informace a poznatky v oblasti domácího násilí, zejména však k vykázaným násilným osobám a další analytická data, která se k těmto osobám vztahují.

Jako vzorek zkoumání jsme si vybrali Českou republiku versus Liberecký kraj, a to konkrétně počty vykázaných násilných osob v jednotlivých krajích republiky za období let 2007 – 2009 a statistická zjišťování jsme pak následně zužovali a vztahovali do podmínek Libereckého kraje a jeho jednotlivých měst. Zpracovány a graficky znázorněny jsou také další, detailnější informace, zejména týkající se vztahu mezi partnery v případech vykazání v jednotlivých letech, jaké typy předběžných opatření vydávali policisté nejčastěji (vykazání z obydlí či z ulice), přítomnost a počty dětí v rodině při vykazání agresora/agresorky.

Zpracovány jsou také počty případů vykázaných násilných osob v jednotlivých letech a městech Libereckého kraje s ohledem na počet obyvatel a indexu regionu. Každý z těchto výstupů je podložen i konkrétním případem domácího násilí s využitím institutu vykazání, který se vztahuje k danému městu. Rovněž je popsán extrémní a nejbrutálnější případ

domácího násilí, který se stal v roce 2009 v Libereckém kraji a jen shodou několika náhod neskončil smrtí oběti.

V závěru empirické části vyhodnocujeme předpoklady, které jsme si v jejím úvodu stanovili. Ze tří předpokladů se nám potvrdil jeden. V úplném závěru bakalářské práce navrhuje opatření a příklady dobré praxe, které se osvědčily, a které napomohou k získání právního povědomí potencionálních obětí v tom smyslu, aby si uvědomily, jaké jednání a chování je nepřípustné a trestně postižitelné.

Bakalářská práce je zakončena přílohami, kde jsou uvedeny kontakty na jednotlivá IC v republice, dále pak zařízení, kde se mohou násilné osoby v případě vykazání ubytovat, výňatky z právních norem, kde je specifikováno vykazání a v neposlední řadě jsou k práci připojeny i fotografie výslechové místnosti Krajského ředitelství Policie ČR Libereckého kraje, která je využívána k vytěžování a vyslýchání zneužitých dětí a mladistvých (syndrom CAN), a také k výslechům žen, které prožily domácí násilí. Jeden z případů domácího násilí, jehož oběť byla vyslýchána právě v této speciálně vybavené místnosti, a který je nejbrutálnější, jaký se v Libereckém kraji v roce 2009 stal a vyšetřoval, je popsán [v příloze č. 5.](#)

14.1 Navrhovaná doporučení

Domácí násilí je problém, který se ve společnosti vyskytoval vždy. Dříve nebylo domácí násilí terminologicky vymezeno, a navíc se tomuto jednání nepřikládala taková vážnost, jako jiným druhům trestných činů. Většina veřejnosti považovala násilí v rodině za jakýsi „domácí problém“, problém „těch dvou“, do něhož nemá právo se nikdo vměšovat. I řešení podobných konfliktů v rodině však naštěstí doznalo jistých změn, které byly legislativně podpořeny a uzákoněny. A co víc, do popředí se dostala oběť jako důležitá osoba, které má být pomoheno, která si zaslouží „ochranu“. Díky těmto legislativním změnám, o nichž pojednává i tato práce, již nemusela oběť ze strachu o svůj život či život dětí opouštět byt a jít do nejistoty, zatímco útočník o zázemí nepřišel. Nyní má žena možnost si během deseti dnů, tedy na dobu, kdy policisté násilnou osobu vykáží, rozmyslet, jak se svým životem dál naloží.

Velmi důležitou a nezastupitelnou funkci plní Intervenční centra, která vznikla na pomoc obětem domácího násilí. Intervenční centrum v Liberci bylo rovněž velkým přínosem pro policisty. Aby se v problematice domácího násilí dobře orientovali a věděli (kdy a jak správně aplikovat institut vykázaní) uspořádalo Intervenční centrum řadu metodických školení. Na nich získali policisté velmi důležité a zásadní informace k problematice vykázaní – tedy jak se chovat, jak hovořit s ohroženou osobou, jak řešit situaci v případě, je-li v bydlšti i dítě, apod. Důležité instrukce získali policisté také v souvislosti se správným posouzením domácího násilí. V tomto ohledu byly seznámeny s dotazníkem vytvořeným týmem odborníků, a s otázkami, na které musí získat odpovědi, aby byli schopni posoudit vážnost situace a rozhodnout tak o právní kvalifikaci a případně o preventivním opatření – vykázaní. **Metodická školení se velmi osvědčila, proto bychom tento způsob doporučili jako příklad dobré praxe i do budoucna. Tedy aby byli kontinuálně proškoleni i další, nově příchozí policisty.**

Každý případ, který policisté řeší, je svým způsobem jedinečný, každý má svá specifika. Proto bychom **navrhovali „supervizi“ pracovníků Intervenčního centra ve vztahu k policistům.** Nemusí totiž vždy vše proběhnout standardně, ale mohou vyvstat komplikace, kterým by se v budoucnu mohlo předejít možnou analýzou případů a upozorněním na chyby či nedostatky.

V této souvislosti bychom také navrhovali neustávat v **osvětové činnosti** v souvislosti s domácím násilím. Je důležité, **aby veřejnost věděla, co je a co už není standardní, koho požádat o pomoc, na koho se obrátit.** V tomto smyslu bychom také navrhovala **působit i na děti.** S ohledem na jejich věk a pro ně vhodnou formou, například prostřednictvím besed, jim přiblížit základní informace o možném výskytu násilí v rodině, jeho forem, koho se může týkat a u koho hledat pomoc. A to z důvodu, že děti mnohdy žijí v rodinách, kde napadání a fyzické útoky (např. proti jejich matce) jsou naprosto běžné. **Dítě, které v této rodině žije, není schopno rozpoznat nebo posoudit, že je to něco divného či špatného.** Bere to jako něco, co se zřejmě děje v každé rodině. A tyto špatné vzorce chování si pak přenáší i do svého dalšího života. Je proto nutné těmto **jevům předcházet a působit na děti již v raném věku,** kdy jsou schopny si uvědomit, že není něco v pořádku.

Domníváme se, že navrhovaná opatření jsou reálně aplikovatelná a hlavně účinná. Intervenční centrum v Liberci je nakloněno jakékoliv spolupráci a pomoci a pozitivní je i přístup policie. Tyto subjekty totiž nemohou v případech řešení domácího násilí pracovat samostatně, odděleně, ale jejich činnost se musí prolínat a doplňovat. Spolupráce je důležitá, potřebná a nezbytná.

15 Seznam literatury

- Bednářová, Z.: *Pomoc obětem domácího násilí a jejich dětem. Sociální politika*, 2000, č. 5, str. 10
- Bentovim, A., „*Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*“. 1998. Praha: Grada
- BKB, a.s. - Expertní skupina Aliance proti domácímu násilí
- Buskote, A., „*Z pekla ven – žena v domácím násilí*“. Vyd.1., Computer Press, a.s., 2008, ISBN 978-80-251-1786-6
- Čírtková, L., Vitoušová, P. a kol., „*Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*“, Vydání 1., Praha 2007, ISBN 978-80-247-2014-2
- Dufková, I., Zlámal, J. „*Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*“, pracovní manuál pro Policii ČR, Praha 2005
- Dunovský, Jiří - Dytrych, Zdeněk - Matějček, Zdeněk. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Vyd. 1. Praha : Grada, 1995. 245 s. ISBN 80-7169-192-5.
- Kacafírková, M.: *Domácí násilí*. Právo a rodina. 2000, str.7
- Netík, K., Netíková, D., Hájek, S. „*Psychologie v právu – Úvod do forenzní psychologie*“. Praha 2004
- Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*“. 2003, ISBN 80-7083-745-4, 81 s.
- Šulová, L., „*Ranný psychický vývoj dítěte*“. Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze, 2004, ISBN 80-246-0877-4
- Vágnerová, M., „*Psychopatologie pro pomáhající profese*.“(rozšířené a přepracované vydání), Portál, Praha 2004, ISBN 80-7178-802-3
- Vaníčková, E., Hadj-Mousová, Z., Provazníková, H. „*Násilí v rodině*“.1995. Praha. Vyd. Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 80-85529-17-3
- Vargová, Marvanová, B., Pokorná, D., Toufarová, M., „*Partnerské násilí*“.Linde nakladatelství s.r.o. Praha, 2008, ISBN 978-80-86131-76-4
- Vavroňová, M., Prokopová, Z. „*Intervence v případech domácího násilí*“. Praha 2003, Informační a poradenské centrum ROSA
- Voňková, J., Netík, K. „*Péče o násilné jedince v rodině*“. Konference bezpečné soužití – Terapie pachatelů domácího násilí, Liga lidských práv, Brno 2003 (s. 2 -8)

Zákony

zákon č. 273/2008 Sbírky , o Policii České republiky, § 45, 46, 47 – institut vykázání

zákon č. 40/2009 Sbírky, trestní zákoník

zákon č. 41/1961 Sbírky, přestupkový zákon

zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím

Internetové zdroje

<http://intervencni-centrum.cipslk.cz/>

<http://www.donalinka.cz/>

<http://liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/page22>

<http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/novinky-nazory/vykazani-v-roce-2008/r17>

<http://nasili.unas.cz/obrana.php>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Statistika>

http://tvlesak.me.cz/borova_siska/materialy/statistika/cojetostatistika.pdf

<http://ppportal.pcr.cz/rspp/Poradkova/Formulare/Formulare.htm>

http://www.dekanstvihk.cz/institute/institute_charita.htm

Sborníky, metodické pokyny

Sborník z konference pořádané organizacemi Friedrich-Ebert-Stiftung, Profem a Rosa 26. listopadu 2001 v Praze. Domácí násilí – staré problémy, nová řešení?. Praha: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2002, s.64

Metodický pokyn ředitele úřadu SKPV PP ČR č. 2 ze dne 10. 9. 2004

16 Přílohy

- 16.1 Příloha č. 1 Seznam Intervenčních center v ČR**
- 16.2 Příloha č. 2 Ubytovací zařízení pro vykázané osoby v Libereckém kraji**
- 16.3 Příloha č. 3 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, § 44 - § 47**
- 16.4 Příloha č. 4 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykázaní**
- 16.5 Příloha č. 5 Nejbrutálnější případ domácího násilí v Libereckém kraji v roce 2009**
- 16.6 Příloha č. 6 Výslechová místnost Policie ČR Libereckého kraje pro děti se syndromem CAN a týrané ženy**
- 16.7 Příloha č. 7 Leták – Domácí násilí – Pomoc obětem**
- 16.8 Příloha č. 8 Leták – Bezpečí pro dívky a ženy**
- 16.9 Příloha č. 9 Leták – Intervenční centrum Libereckého kraje**

Seznam intervenčních center v ČR

Příloha č. 1

NÁZEV IC	ADRESA	PROVOZNÍ DOBA PRO VEŘEJNOST	TELEFON	E-MAIL	WWW STRÁNKY
IC BRNO Jihomoravský kraj	Sýpka 25 613 00 Brno - Černá pole	Po - Čt 8 - 20 Pá 8 - 16	739078078	intervencni-centrum@spondea.cz	www.ic-brno.cz
IC ČESKÉ BUDĚJOVICE Jihočeský kraj	Kanovnická 11/390 370 01 České Budějovice	Po 13 - 18 Út - Čt 8 - 12 13 - 16	386323016	intervencnicentrum@charitacb.cz	www.charitacb.cz
IC HRADEC KRÁLOVÉ Královéhradecký kraj	Kotěrova 847 500 03 Hradec Králové	Po 13 - 17 St 8 - 12 13 - 17	495530033	intervencni.centrum@hk.caritas.cz	www.domacinasili-ic.cz
IC JIHLAVA Vysočina	Pod Příkopem 4 586 01 Jihlava	Po, St 8 - 17 Út, Čt 7:30 - 15:30 Pá 8 - 14:30	567215532	ic.wsocina@volny.cz	www.psychocentrum.cz
IC LIBEREC Liberecký kraj	Tanvaldská 269 463 11 Liberec 30	Po, St 7 - 16 Út 7 - 15 Pá 7 - 12	482311632	info.ic@csslk.cz	www.csslk.cz
IC OSTRAVA Moravskoslezský kraj - býv. Okresy: Ostrava, Opava, Nový Jičín	28. října 124 702 00 Ostrava	Po, Út 8 - 16 Čt 8 - 18 Pá 8 - 14	597489207	ic.ostrava@bkb.cz	www.domacinasili.cz
IC HAVÍŘOV Moravskoslezský kraj - býv. Okresy: Karviná, Bruntál, Frýdek - Místek	Opletalova 4/607 736 01 Havířov - Šumbark	Po - Pá 8 - 16	596611239	ic.havirov@slezskadiakonie.cz	www.slezskadiakonie.cz
IC OLOMOUC Olomoucký kraj	Na Vozovce 26 779 00 Olomouc	Po - Pá 7 - 15:30	585754736	intervencnicentrum@ssp-ol.cz	www.ssp-ol.cz
IC PARDUBICE Pardubický kraj	Erno Košťála 980 530 12 Pardubice	Po - Pá 8 - 16	466260528	ic.pardubice@skp-centrum.cz	www.skp-centrum.cz
IC PLZEŇ Plzeňský kraj	Cukrovarská 16 326 00 Plzeň	Po - St 8 - 12 13:30 - 17:30 Čt - Pá 8 - 16	777167004	ic@dchp.cz	www.kadel.cz/dchp
IC PRAHA Hlavní město Praha	Šromova 861 198 00 Praha - Černý Most	Po, Út 8 - 16 St, Čt 8 - 17 Pá 8 - 13	281911883	icpraha@csspraha.cz	www.csspraha.cz
IC RAKOVNÍK Středočeský kraj	Žižkovo nám. 169/I 269 01 Rakovník	Po 8 - 14 Út a Čt 8 - 16 St 8 - 15	313502588	ic.stredocesky@seznam.cz	www.ic-rakovnik.cz
IC SOKOLOV Karlovarský kraj	J. K. Tyla 461 356 01 Sokolov	Po - Pá 8 - 18	352661418	intervencni@centrum.cz	www.pomocnouziops.sweb.cz
IC ÚSTÍ NAD LABEM Ústecký kraj	K Chatám 22 403 40 Ústí nad Labem - Skorotice	Po, St 8 - 18 Út, Čt 8 - 12 Pá 8 - 16	475511811	intervencnicentrum.ul@seznam.cz	www.volny.cz/spirala.cki
IC ZLÍN Zlínský kraj	U Náhonu 5208 760 01 Zlín	Po - Pá 7 - 15	577018265	ic.zlin@seznam.cz	www.poradnazlin.cz

Název	Sídlo	Telefon	Cena za noc
Ubytovna Košická	Liberec 3, Košická 471	486131470	173,-
Ubytovna Syner arena	Liberec 7, Jeronýmova 570/22	488048111	200-250,-
Ubytovna Zámeček	Liberec 30, Poštovní 280	486131470 (608001168)	100-180,-
Ubytovna Nová kotelná	Liberec 1, Sokolská 390/22	608337766	110-290,-
Ubytovna Bucharka	Liberec 8, Ještědská 50	485151924 (737222499)	180,-
typ azylového zařízení	Chrastava, Soudní 453	482363825 (607738350)	50,-
Penzion Z+R ve Fojtce	Mníšek u Liberce, Fojtka 25	485146522 (721247493)	160,-
Penzion Borovička	Hrádek nad Nisou, Loučná 279	776130790	150,-
Penzion Janata	Hrádek nad Nisou, Hradební 375	482723775	350,-
Penzion Martilka	Hrádek nad Nisou, Václavská 137	482723890	250-500,-
Penzion Morgenstern	Chotyně 9	485140130	300,-
Penzion U Budulínka	Polesí 50	485172008	200,-
Turistická ubytovna Arnoltice	Bulovka, Arnoltice 19	482343062 (602124600)	130,-
Penzion Dvůr	Hejnice 36	482322573 (603290606)	195,-

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

- vybraná ustanovení vztahující se k domácímu násilí – právní úprava institutu vykázání

HLAVA VII

VYKÁZÁNÍ

§ 44

(1) Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

(2) Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu 12) v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

(3) Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

(4) Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

(5) Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázáni. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázáni (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázáni podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázáni a je považována za dodržanou, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázáni.

(6) Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázáni nebyly splněny, vykázáni ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.

§ 45

(1) Vykázaná osoba je povinna

- a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázáni,
 - b) zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),
 - c) zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
 - d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.
- Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy podle písmene d) 13).

(2) Vykázaná osoba má právo

- a) vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti podle odstavce 1 písm. a),
- b) vzít si v průběhu vykázáni ze společného obydlí věci podle písmene a) a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,
- c) ověřovat provedení vykázáni zejména na čísle tísňového volání 158,
- d) vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázáni u příslušného útvaru policie.

(3) Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

§ 46

Policista poučí ohroženou osobu o

- a) možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu 12),
- b) možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a
- c) následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykazání přihlíží.

§ 47

(1) Územní rozsah prostoru, na který se vykazání vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykazání ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.

(2) Při provádění úkonů souvisejících s vykazáním policista zajistí přítomnost nezúčastněné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykazání příslušnému intervenčnímu centru 14) a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu 12). Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykazání v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(4) Policista ve lhůtě 3 dnů od vykazání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykazání.

(5) O provedených úkonech a opatřeních sepíše policista úřední záznam.

166
ZÁVAZNÝ POKYN
policejního prezidenta
ze dne 23. prosince 2009
o provádění vykázaní

K zajištění jednotného postupu příslušníků Policie České republiky (dále jen „policie“) v případech vykázaní a řešení incidentů se znaky domácího násilí (dále jen „incident“) s t a n o v í m :

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1

Věcná příslušnost

Vykázat osobu je oprávněn příslušník policie (dále jen „policista“) služebně zařazený ve službě kriminální policie a vyšetřování nebo službě pořádkové policie, služebně zařazený na obvodním (místním) oddělení policie, pokud byl k posuzování incidentů řádně proškolen.

ČÁST DRUHÁ

POSTUP POLICISTY PO OZNÁMENÍ INCIDENTU

Čl. 2

Podmínky pro vykázaní

(1) Vykázaní je oprávněním policisty zasáhnout v případě splnění zákonných podmínek¹⁾ v situaci, kdy ve společném obydlí dochází k útokům se znaky domácího násilí; typickými znaky domácího násilí jsou opakovanost, postupný nárůst intenzity, jasné a nerovné rozdělení rolí mezi osobami ve společném obydlí a páčání násilí v soukromí.

(2) Jsou-li však splněny zákonné podmínky¹⁾ a míra rizika dalšího nebezpečného útoku anebo zvláště závažného útoku proti chráněným zájmům je tak vysoká, že policista dospěje k přesvědčení, že využití jiných oprávnění nezajistí efektivní ochranu ohrožené osoby, lze násilnou osobu vykázat, i když znaky domácího násilí, zejména předcházející útoky, zjištěny nebyly.

Čl. 3

Námítky

O obsahu námitek podaných na místě násilnou osobou policista bezodkladně informuje

- a) v době trvání služby vedoucího územního odboru vnější služby cestou příslušné dozorcí služby nebo příslušného přímého nadřízeného nebo cestou příslušného operačního střediska,
- b) v době mimo službu vedoucího územního odboru vnější služby nebo zastupující služební funkcionář v dosažitelnosti cestou příslušného operačního střediska, ¹⁾ § 44 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. ZPPP č. 166/2009 Strana 2 který bude námítky posuzovat. Vedoucí územního odboru vnější služby nebo zastupující služební funkcionář v dosažitelnosti přijme taková opatření, aby mohly být námítky posouzeny co nejrychleji a bez zbytečného odkladu, nejdéle do 3 pracovních dnů.

Čl. 4

Činnost policisty po vykázání

Policista, který provedl vykázání, uloží klíče převzaté od vykázané osoby v zapečetěné obálce označené příslušným číslem jednacím na místě určeném nadřízeným. Po uplynutí 10 denní lhůty pro vykázání policista klíče vrátí vykázané osobě proti podpisu v potvrzení o vykázání. Předem telefonicky ověří, zda ohrožená osoba podala u příslušného soudu návrh na vydání předběžného opatření²⁾, pokud soud návrhu vyhověl, klíče doručí tomuto soudu a pokud soud ještě pravomocně nerozhodl, klíče ponechá na místě určeném nadřízeným.

ČÁST TŘETÍ

AUTOMATIZOVANÉ ZPRACOVÁNÍ PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Čl. 5

Zpracování v ETŘ

- (1) Zpracování problematiky domácího násilí se provádí v informačním systému ETŘ³⁾. Policista, který provedl vykázání, zajistí bezodkladně vložení informace o vykázání do informačního systému ETŘ³⁾ pod samostatné číslo jednací. V položce „Sledované události“ je incident označen heslem „DOMÁCÍ NÁSILÍ“.
- (2) Pro statistické účely je provozován centrální programový modul „DOMÁCÍ NÁSILÍ“ (dále jen „evidence domácího násilí“), do kterého se přenášejí údaje označené heslem podle odstavce 1. Tento modul tvoří nadstavbu informačního systému ETŘ³⁾.
- (3) Gestorem⁴⁾ a správcem⁵⁾ zpracování osobních údajů na úseku domácího násilí je ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky.

(4) Do evidence domácího násilí nejsou přenášeny údaje o zúčastněných osobách (jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo, trvalý pobyt, adresa pro doručování, telefon), ale pouze věk a pohlaví.

Čl. 6

Dotaz na vykázanou a násilnou osobu

Dotaz na vykázanou a násilnou osobu je realizován k ověření provedení vykazání⁶⁾ a zjištění předchozích incidentů⁷⁾, provádí se cestou programu „Dotazy do informačních systémů“⁸⁾ (dále jen „dotaz“).

Čl. 7

Provádění dotazu a rozsah údajů

(1) Dotaz je přístupný pro policisty a zaměstnance policie, kteří plní úkoly v souvislosti s řešením incidentů, a kterým bylo zřízeno přístupové konto⁹⁾.

(2) Policista provádějící dotaz na základě požadavku vykázané osoby je povinen ověřit hodnověrnost údajů dotazující se osoby přiměřeným způsobem (např. zpětným telefonickým dotazem, ověřením rodného čísla, čísla občanského průkazu).

(3) V případě dotazu podle odstavce 2 je dotazující se osobě sděleno pouze, zda u ní došlo k vykazání a zda je vykazání platné. Nejsou jí sdělovány údaje o předchozích incidentech a vykazáních.

Čl. 8

Předávání údajů

Z evidence domácího násilí mohou být předávány statistické údaje (např. počty vykázaných osob, formy násilí, způsobené následky) k plnění povinností policie vyplývajících z právních předpisů.

Čl. 9

Postup při realizaci práva přístupu

Při zpracování návrhu odpovědi, v rámci práva přístupu subjektu údajů ke zpracovávaným osobním údajům, je nezbytné postupovat v souladu s interními akty řízení.

ČÁST ČTVRTÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 10

Zmocňovací ustanovení a vzory tiskopisů

Ředitel ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky vydá metodiku k postupu policistů při řešení incidentu a vzory tiskopisů, které uveřejní na svých intranetových stránkách¹²⁾. Vzory tiskopisů jsou součástí informačního systému ETŘ³⁾.

Čl. 11

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se závazný pokyn policejního prezidenta č. 200/2008, o provádění vykazání.

Čl. 12

Účinnost

Tento závazný pokyn nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2010.

Žena přežila jen shodou neuvěřitelných náhod

Nejbrutálnější případ domácího násilí v Libereckém kraji vyšetřovali policisté v březnu 2009. Po dvoudenní známosti se 30 letý muž nastěhoval k 24 leté přítelkyni, která byla se svým manželem, s nímž měla tři holčičky ve věku 2, 3 a 5 let a narození čtvrtého dítěte očekávala, v rozvodovém řízení. Do svého bytu si nastěhovala muže, o němž nevěděla, že byl měsíc před jejich seznámením propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody. Tam pobýval od svých patnácti let, v jednom případě za znásilnění nezletilé dívky, v druhém za zvlášť surové vydírání (*při tomto činu vykousl ze zad poškozeného trapézový sval a lýtkový sval*). O jeho minulosti neměla mladá žena ani tušení. Muž ji upoutal svým zjevem a stále upraveným dojmem.

Sklony k násilí ale nedokázal 30 letý muž dlouho potlačovat. Přítelkyni začal bít již dva týdny po seznámení, a to před zraky svých dalších pěti členů rodiny, které si k družce nastěhoval ze Slovenska, před jejími dětmi a co víc, ve stavu třetího měsíce těhotenství. Když ji velmi agresivně napadl a zbil, sám zavolal na tísňovou linku 158 a oznámil přepadení družky neznámým pachatelem. Následně byla žena převezena do nemocnice, kde byla ošetřena. O skutečném viníkovi svých zranění ale nemluvila.

Druhý a poslední velmi brutální útok se stal pro mladou ženu málem osudným. Muž ji bil po dobu 48 hodin. To, co žena prožila a přežila, je podle lékařů a znalců neuvěřitelné. Kromě facek jí přítel dvakrát bodl kuchyňským nožem do zad, mlátil ji kusy nábytku, který při svém běsnění v afektu rozbil. Muž ji tloukl přes prsa i břicho, přestože věděl, že je ve třetím měsíci těhotenství. Mlátil ji přes plosky nohou (*podle odborníků a znalců je to nejbolestivější způsob bití, který využívali v čínských věznicích při mučení odsouzených*). Žena neměla na svém těle místo, které by nebylo pokryté modřinami. Během nekonečných 48 hodin ji druh také topil ve vaně (*využil k tomu způsob uvedený ve filmu „Dobrodružství kriminalistiky“*). Žena se domnívala, že už jsou to její poslední chvíle. Útoky proti ní ale pokračovaly. Muž ji po vytažení z vany „vystřčil“ z okna ve třetím patře bytu, držel ji za nohy a vyhrožoval, že ji pustí. Nutil jí pít aviváž (*aby jí vnitřně vyčistil od údajných sexuálních styků s jinými muži*) a doslova jí „třískal“ ulomenou nohou od stolu. Při dalších útocích nevynechal ani její intimní místa. Krom toho jí nutil šňupat pervitin a jíst vlastní výkaly. Když už se takto zbitá, pobodaná, ztýraná a zubožená žena vůbec nehýbala, byl to opět její druh, který zvedl telefon a zavolal na linku 155. Záchranářům sdělil, ať rychle přijedou, že se jeho družce něco stalo,

neví co a má strach, že umře. Po převozu do nemocnice vyrozuměli lékaři ihned policii. Na otázku zdravotníků, „kdo jí to udělal“, sdělila jméno přítele. Policisté jej hodinu poté, co své družce zavolal pomoc, zadrželi v jejím bytě a převezli na policejní služebnu. Z ní se pokusil utéct, přičemž s pouty na rukách vytrhl trubku z tělesa radiátoru, k němuž byl přikartován a utekl. Zastavili ho až varovné výstřely. *(Znalci následně uvedli, že je inertní na bolest, zejména ve chvílích afektu. Při útěku ze služebny a vymanění se z pout si značně potřhal ruku, žádnou bolest ale nepocítoval.)*

Policejní komisař obvinil 30 letého muže, který v průběhu celého trestního řízení nevypovídal a vše popřel *(družka již takto přišla domů)*, z několika trestných činů. Z týrání osoby ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a/1,2a, dále pak z pokusu vraždy dle § 219/1,2d a v neposlední řadě také z trestného činu šíření nakažlivé choroby dle § 189 trestního zákona. Byl totiž nakažen žloutenkou typu „B“, což své družce nesdělil a i přesto s ní vedl *(i v jejím stavu – 3. měsíc těhotenství)* pohlavní život. *(Jak sám připustil, věděl, že žloutenku má, ale údajně nevěděl, jak se má vyvarovat nechráněného pohlavního styku)*. Muž čeká na svůj trest ve Vazební věznici v Liberci. Koncem dubna by mělo být rozhodnuto o jeho trestu *(obžaloba navrhuje výjimečný trest)*.

K osobnosti 30 letého muže znalci z oboru psychiatrie uvedli:

- IQ 67, primitivní, nezralý, nezdrženlivý, sociálně tupý, exhibicionista *(vždy velmi upravený, 2x denně se holil, zvýšené dbal o svůj zevnějšek, posiloval a zakládal si na vypracované postavě)*, rigidní;
- enormní fixace na matku (i matka na něho; otec zemřel, on jako nejstarší ze sourozenců převzal roli otce /ale i partnera/ v rodině)
- již velmi slabé impulsy ho vedou k agresivitě
- afektivita utlumená, labilní jedinec, egocentrický, nespolehlivé ovládání
- lavíruje, aby se vyhnul sporům (ovšem není vhodný k umístění do detenčního zařízení) *(Nyní je vzorný vězeň, bezkonfliktní, dbá pokynů zaměstnanců věznice)*

Stav 24 leté ženy:

Jak lékaři, tak i znalci uvedli, její zranění a mechanismus jejich vzniku, přežila jen shodou náhod. Každý z útoků ji ohrožoval na životě, každý byl tak devastující, že mohla zemřít. Rovněž se shodli na tom, že ještě neviděli tak rozsáhlá zranění. Bitím kusy nábytku přišla mladá žena o kus lýtkového svalu a kus ruky. To bylo způsobeno opakovaným bitím do stále stejného místa a k následnému odumření tkáně. Mladá žena již proto podstoupila několik

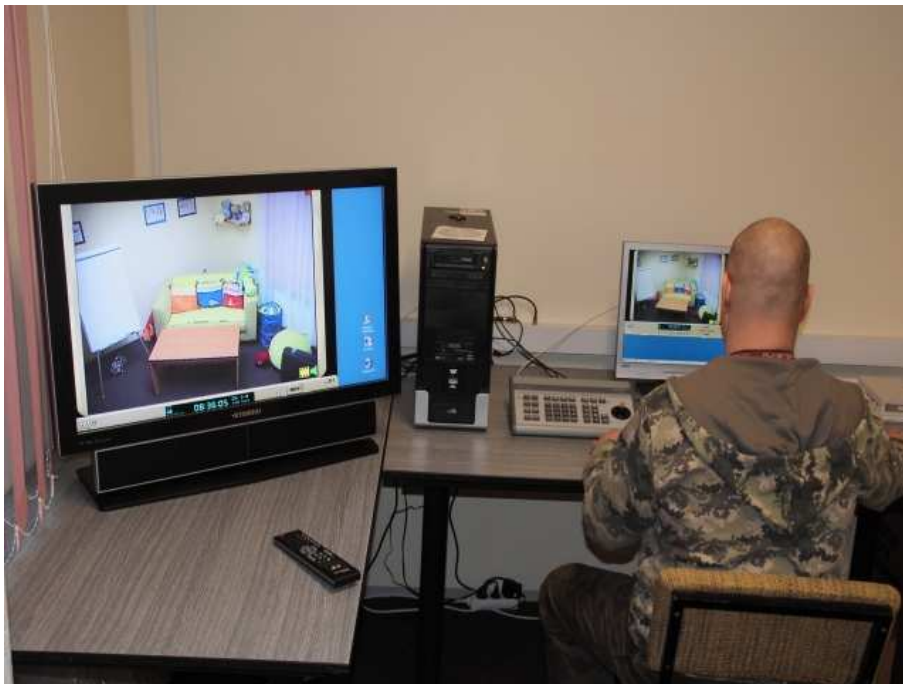
plastik (*z důvodu těhotenství bez anestézie*), další ji ještě čekají. Donosila i dítě (*to ale bude mít dle posudku lékařů do budoucna poškozený sluch a zrak*).

Výslech 24 leté ženy proběhl ve výslechové místnosti, v níž policisté vytěžují zneužívané a týrané děti a také týrané ženy. Mladá žena vypovídala naprosto přesně, způsoby svého týrání a bití demonstrovala na panenkách, které k tomuto účelu ve výslechové místnosti pro děti slouží. V technické místnosti seděl také soudní znalec, který prostřednictvím technického vybavení, aniž by narušil výslech, dával dotazy vyšetřovateli, který je pak sděloval mladé ženě. Vše je zdokumentováno na záznamovém zařízení (**viz příloha č. 6**).

Mladá žena i se všemi svými dětmi žije nyní na utajeném místě, pod policejní ochranou, pod dohledem specialistů. Jak ona sama, tak i její děti, si ponesou trauma, které zřejmě významně, bohužel negativním způsobem, ovlivní jejich další život.

Foto: policejní výslechová místnost pro děti se syndromem CAN a týrané ženy

LEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA A ADRESY

LEŽITÝ PROVOZ

A pomocí obětí domácího násilí	2 51 51 13 13
řská pomoc	155
ie	158
i bezpečí dětí a mládeže	800 15 55 55
se telefon	2 22 22 17 71

ŽENÝ PROVOZ

kruh bezpečí – poradna Brno nská 41, 612 00 Brno – Královo Pole	5 41 21 81 22
kruh bezpečí – poradna Olomouc ozovce 26, 770 00 Olomouc	58 54 16 533
kruh bezpečí – poradna Ostrava va 7, 702 00 Ostrava	58 61 15 822 linka 182
kruh bezpečí – poradna Pardubice šilovo nám 1693, 530 03 Pardubice 3	46 62 65 264
kruh bezpečí – poradna Plzeň rická 42, 301 35 Plzeň	37 71 84 174
kruh bezpečí – poradna Praha ova 20, 150 00 Praha 5	2 57 31 71 00
tra oc ženám zneužitým v dětství	2 83 87 20 85
trada ence obchodu se ženami	2 22 71 71 71
a právní poradny pro ženy	2 24 91 07 44
rum pro oběti domácího násilí	2 41 43 24 66

te-li oběti domácího násilí,
anoste tento leták domů.

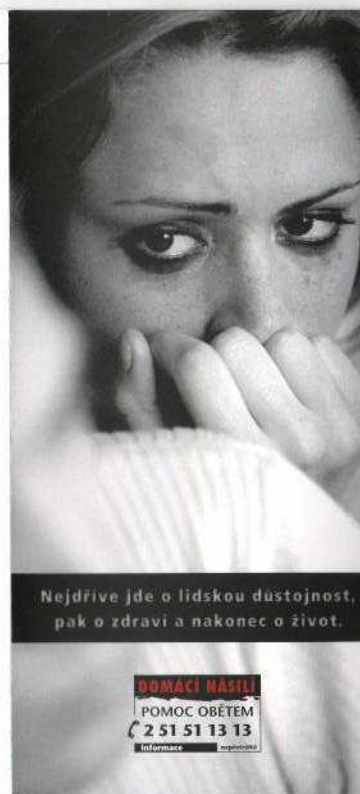
BEZPEČNOSTNÍ PLÁN

PRO PŘÍPAD VYHROCENÍ SITUACE ZVAŽTE TYTO KROKY>

- I Uschovejte si u osoby, které věříte, náhradní klíče, oblečení, důležité dokumenty, lékařské předpisy a určitý peněžní obnos.
- I Uschovejte si všechny důkazy o fyzickém násilí (roztrhané oblečení, fotografie modřin a zranění atd.).
- I Naplánujte si nejbezpečnější dobu k případnému útoku.
- I Pamatujte si, kam se můžete obrátit se žádostí o pomoc. Řekněte někomu, co se u Vás děje. Noste se sebou telefonní čísla svých přátel, příbuzných a azylových domů.
- I Nepopírejte násilí před dětmi, řekněte jim pravdu a určete jim bezpečné místo v bytě – pokoj, který lze zamknout, sousední dům, kam se mohou v případě ohrožení ukrýt. Poučte je, že jejich úkolem je zůstat v bezpečí, a nikoliv Vás ochraňovat.
- I Domluvte si signál se sousedy (např. světlo venku je rozsvícené = zavolejte policii).
- I Nestyďte se vyhledat pomoc příbuzných a odborníků.

KDYŽ JDE O ŽIVOT

- I Pokud jste v nebezpečí a potřebujete pomoc, zavolejte policii.
- I Pokud jste napaden(a) během volání na policii, nechte telefon vyvěšený, mluvte a křičte!
- I Když přijede policie, jděte s ní do jiného pokoje, abyste mohli(a) mluvit bez přerušování.
- I Pokud jste zraněn(a), jděte na pohotovost nebo k lékaři a oznamte, co se Vám stalo. Požádejte je, aby Vaši návštěvu zadokumentovali, případně Vám napsali zprávu.
- I Po útoku ihned neuklizejte a důkazy (rozbité sklo, roztrhané oblečení, chomáče vlasů...) uložte do igelitového sáčku a předejte je policii.
- I Škody vyfotografujte, snímky dejte vyvolat i s datem, je-li to možné.
- I Zjistěte si jména a čísla zasahujících policistů.
- I Vyhledejte pomoc odborníků.

Domácí násilí bolí dvojnásob,

protože přichází opakovaně v podobě hrubých slov, která říká blízký člověk, a v podobě ran, které rozdávají ruce blízkého člověka. Strašné je však také proto, že se hrubosti a krutosti odehrávají za zavřenými dveřmi bytů a rodinných domků, převážně beze svědků a bez důkazů. Mít možnost o domácím násilí otevřeně a kdykoliv promluvit je nálezáním cesty z bezvýchodné situace. Právě takovou službu poskytuje linka DŮŤA dostupná v nepřetržitém provozu. Od září roku 2001 má kdokoliv šanci prostřednictvím této linky pootevřít dveře privátu, který přestal být symbolem bezpečí a lásky a změnil se v peklo. Někdy stačí, když se oběť s věří septem a třeba i bez uvedení jména. Za důležité považují, že vůbec promluví, že má pomoc na dosah a nezůstane osamocena.

Petra Vitoušová
prezidentka Bílého kruhu bezpečí

DOMÁCÍ NÁSILÍ JE, KDYŽ VÁS OPAKOVANĚ

- I blízká osoba uráží
- I blízká osoba ponižuje před ostatními lidmi
- I blízká osoba nutí k sexuálním praktikám, které se Vám nelíbí nebo je přes Váš odpor vykoná

DOMÁCÍ NÁSILÍ JE, KDYŽ VÁM OPAKOVANĚ

- I blízká osoba zakazuje styk s přáteli a s Vaší rodinou
- I blízká osoba kontroluje veškeré Vaše finance
- I blízká osoba vyhrožuje a zastrahuje Vás
- I blízká osoba fyzicky ubližuje
- I blízká osoba ničí Vaše věci

DOMÁCÍ NÁSILÍ JE, KDYŽ

- I blízká osoba požaduje naprostou kontrolu nad vším, co děláte

SKUTEČNÉ DOMÁCÍ NÁSILÍ SE OPAKUJE A STÁLE STUPŇUJE.

Aktivita BKG spojená s podpořováním domácího násilí a činnosti linky DŮŤA podporuje Philip Morris ČR a.s.

TELEFONNÍ LINKA PRO POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ S NEPŘETRŽITÝM PROVOZEM NABÍZÍ

- I čas na diskretní rozhovor
- I porozumění a důvěru
- I možnost nahlédnout nezkráceně na Váš problém s domácím násilím
- I morální a emocionální podporu
- I návrat sebevědomí
- I podporu při vypracování bezpečnostního plánu
- I nasměrování na konkrétní druh pomoci
- I praktické rady
- I právní informace

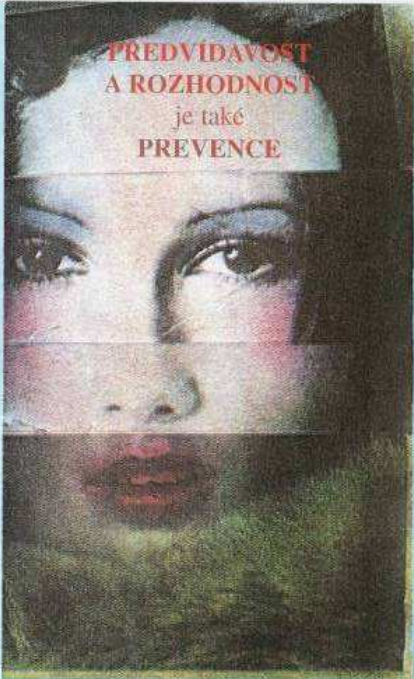
V PŘÍPÁDECH DOMÁCÍHO NÁSILÍ NEVÁHEJTE A HLEDEJTE RADU, PODPORU A POMOC

Nejdříve jde o lidskou důstojnost,

pak o zdraví a nakonec o život.

CO DĚLAT, STANETE-LI SE OBĚTÍ TRESTNÉHO ČINU?

- Jste-li fyzicky napadena, sexuálně zneužita, ohlašte to policii v co nejkratší době.
- V momentě přepadení nikdy nedávejte najevo, že učiníte oznámení nebo, že pachatele znáte.
- Braňte se, jen když je to nadějně. Když vypadá situace beznadějně, mluvě s pachatelem a snažte se získat čas.
- Neměňte oděv, nekoupejte se, nedotýkejte se věcí, kterých se dotýkal útočník (pomůžete zachovat důležité důkazy).
- Při hlášení události policii, pokud možno zachovejte klid.
- Poskytněte následující informace: své jméno a příjmení, přesnou adresu kde se momentálně nalézáte, telefonní číslo a popis události.
- Pokuste si zapamatovat vše, co se stalo: důležité údaje o osobách nebo osobě, která Vás napadla (pohlaví, rasa, věk, přibližná výška, váha, účes, barva vlasů a očí, fyzické zvláštnosti, způsob řeči, chůze, nápadnost v chování, tíky, oblečení, pach apod.).

**PREDVÍDAVOST
A ROZHODNOST**
je také
PREVENCE

Budte opatrnější.
Předvídat je také prevence.

BEZPEČÍ PRO DÍVKY A ŽENY

Necítíte se doma v bezpečí?
Máte strach z možnosti napadení,
přepadení a sexuálního útoku?
Jste psychicky týrány?

Jak se chovat a co dělat v případě ohrožení.

ZÁKLADNÍ RADY A INFORMACE NAJDETE V NAŠÍ SKLÁDAČCE

Vydal Odbor prevence kriminality
Ministerstva vnitra
Vytiskla Tiskárna Ministerstva vnitra p. o.

Důležitá telefonní čísla !!

Policie České republiky	158
Záchranka	155
Městská policie	156
Tísňové volání (z mobilu)	112
Hasiči	150
Bílý kruh bezpečí	02/573 171 00

DOMÁCÍ NÁSILÍ

hová se partner nebo manžel k Vám, nebo k někomu blízkému následujícím způsobem

fyzicky Vás nebo děti napadá (např. fackování, kopání, škracení, bití, rány pěstí, ohrožování zbraní, vyhrožování jiným násilím);

sexuálně zneužívá Vás nebo někoho blízkého (používá sílu nebo výhrůžky za účelem donutit Vás k sexu, nebo Vás nutí k praktikám, které odmítáte);

dlouhodobě Vás nebo děti zastrašuje, ponižuje, tyranizuje;

jste donuceni k izolaci od rodiny či přátel;

jsou Vám po delší dobu odpiřány finanční prostředky i na základní potřeby.

Pamatujte si: Násilí, které se nezastaví hned na počátku, se bude stupňovat!!

CITOVÉ VYDÍRÁNÍ

- nadávání, neodůvodněné obviňování, pokořující poznámky či gesta;
- zastrašování, zabraňování spánku či odpiřání potravy;
- rozkazování, co máte dělat;
- bránění navštívit příbuzné či přátele, sledování telefonátů, pronásledování, nečekané kontrolní návštěvy či telefonáty;
- ponižování ve společnosti, neposlušnosti a přerušování hovoru s cílem Vás zesměšnit, ponižit;
- vydírání, vyhrožování sebevraždou či jinými formami sebepoškozování, nečiníte-li to, co si přeje.

Pamatujte si: Nikdy partnera za jeho chování sami před sebou neomlouvajte!!

STRACHU Z NAPADENÍ, PŘEPADENÍ A SEXUÁLNÍHO ÚTOKU LZE PŘEDEJIT

- Domů se nechte doprovázet jen dobře známými osobami. Budte pozorní při vstupu do domů a výtahů.
- Nechodte v blízkosti vchodů do domů.
- Nezkracujte si cestu temnými, opuštěnými místy.
- Při návratu domů buďte ostražitá. Máte-li pocit, že jste sledována nebo mohla být obtěžována, hledejte rychle místo, kde je více lidí, případně žádejte kolemjdoucí o pomoc. Mějte připravený klíč k zamknutí dveří, ale i k obraně.
- Vstupní dveře vždy zamykejte, neotvírejte cizím když jste sama.
- Promyslete si, jak byste se v případě přepadení zachovala.
- Neposkytujte informace o sobě telefonicky, když nemáte jistotu s kým mluvíte. Při hrubých a sprostých telefonátech položte sluchátko.
- Nikdy nejezděte autostopem, sama ani ve dvojici.

MOCNICE	NEMOCNICE	AZYLOVÉ UBYTOVÁNÍ	INTERVENČNÍ CENTRUM pro osoby ohrožené domácím násilím
<p>MOCNICE LIBEREC 021 111</p> <p>MOCNICE JABLONEC NAD NISOU 345 111</p> <p>MOCNICE ČESKÁ LÍPA 954 111</p> <p>MOCNICE TURNOV 446 111</p>	<p>NEMOCNICE FRYDLANT 482 369 111</p> <p>NEMOCNICE TANVALD 483 367 311</p> <p>NEMOCNICE JILEMNICE 481 551 111</p> <p>NEMOCNICE SEMILY 481 661 111</p> <p>NEMOCNICE</p>	<p>Azylový dům Speramus Liberec Šaického 304, Liberec 485 103 141, 486 191 633</p> <p>Dům pro matky s dětmi do 4 let Liberec Unifická 7/424, Liberec 485 103 964</p> <p>Domov pro matky s dětmi v tísni Sv. Anny Jungmannova 333/23, Liberec 485 108 782, 485 172 566</p> <p>Dům naděje Jablonec nad Nisou Podhorská 57, Jablonec nad Nisou 483 317 123</p> <p>Dům pro matky s dětmi Janáš Česká Lípa Dubická 2389, Česká Lípa 487 764 906, 774 116 499 krizový telefon</p> <p>Dům humanity Česká Lípa Dubická 931, Česká Lípa 487 826 266, 487 874 612</p> <p>Ubytovna pro rodiče s dětmi Nový Bor Vojskova 446, Nový Bor 487 712 311 (MěÚ Nový Bor)</p>	<p>telefon 482 311 632 www.csslk.cz info.ic@csslk.cz</p> <p>Po 7.00 – 18.00 Út 7.00 – 15.00 St 7.00 – 16.00 Pa 7.00 – 12.00</p> <p>INTERVENČNÍ CENTRUM Tanvaldská 269 Vratislavice nad Nisou 463 11 LIBEREC 30</p> <p><small>Třetinou c. 5 a c. 11, směr Jablonec nad Nisou, zastávka Nová Rostka, pak tři zastávky výše se 3. nástupní chodzí podél hlavní silnice směrem k pivovaru.</small></p>
I N T E R V E N Č N Í C E N T R U M			

pro osoby ohrožené domácím násilím			
<p>Domácí násilí je fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, které má tyto znaky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opakuje se • Intenzita a frekvence se stupňují • Jeden z partnerů je vždy v roli násilníka a druhý je napádan, role se nemění • Násilí se děje v soukromí <p>Jste-li osobou, která je ohrožena domácím násilím, můžete u nás hledat radu a pomoc. Pokud již policie vykonala osvetu, která vás ohrožuje, z vašeho domova, pracovníci Intervenčního centra vás budou samy v blízké době kontaktovat.</p> <p>Poskytujeme bezplatné poradenství a pomoc v těchto oblastech:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociálně právní • Zprostředkování kontaktu s jinými odbornými pracovišti a službami • Bezpečnostní plán 	<p>Zdravotnická záchranná služba 155 Policie ČR 158 Městská policie 156 Univerzální tísňová linka 112</p> <p>TELEFONICKÁ POMOC: Linka důvěry Liberec: 485 177 177 (nonstop)</p> <p>PRO ŽENY: DŮVA-linka Běháho kruhu bezpečí: 251 511 313 (nonstop)</p> <p>PRO DĚTI: Linka bezpečí dětí a mládeže 800 155 555 (nonstop, bezplatná)</p> <p>PRO SENIORY: Senior linka 800 200 007 (nonstop, bezplatná)</p> <p>Linka sdružení „Život 90“ 800 157 157 (nonstop, bezplatná)</p>	<p>PORADNA PRO RODINU A MEZILIDSKÉ VZTAHY LIBEREC Dvorská 445, Liberec 5 485 308 860, 485 103 190</p> <p>- Dotažované pracoviště TURNOV Žitkova 2000, Turnov 481 540 325, 731 926 889 PO - ČT 7.30 – 17.00, PA 7.30 – 13.30</p> <p>- Dotažované pracoviště JILEMNICE Dolní 332, Jilemnice 731 936 891, ST 8.00 – 17.00</p> <p>PORADNA PRO MANŽELSTVÍ, RODINU A MEZILIDSKÉ VZTAHY JABLONEC N. N. Lidická 24, Jablonec nad Nisou 483 320 649, 723 093 253</p> <p>PORADNA PRO RODINU A MEZILIDSKÉ VZTAHY ČESKÁ LÍPA Konopceva 612, Česká Lípa 487 853 207, 487 853 203</p>	<p>SOPOS, SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ PORADENSTVÍ Pivovarská 670, ČESKÁ LÍPA 487 853 405 ÚT 15.00 – 16.30</p> <p>OBČANSKÁ PORADNA LIBEREC Jestřábská 58, Liberec 7 485 152 070</p> <p>PORADNÍ A SETKÁVACÍ CENTRUM (POSRC) FRYDLANT nám. T. G. Masaryka 37, Frydlant 482 311 304, 482 464 066</p> <p>PORADNA PRO OBĚTI TRESTNÝCH ČINŮ LIBEREC Jestřábská 58, Liberec 7 485 152 070 PO 17.00 – 19.00</p>
I N T E R V E N Č N Í C E N T R U M			